

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . „ 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . „ 28.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . „ 2.—
 V spravi prejemam mesečno . . . 170
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . „ 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . „ 8.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna petlitvra (72 mm):
 za enkrat . . . po 13 v
 za dvakrat . . . „ 15 „
 za trikrat . . . „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostopna petlitvra po 23 vin.
Poslano:
 enostopna petlitvra po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511,
 bozn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 138.

Srbska propaganda v Makedoniji.

Njen začetek in konec.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Sofija, 28. oktobra 1915.

Srbska propaganda v Makedoniji je postala vzrok slabim in sovražnim odnosom med Bolgarijo in Srbijo. Zato je zanimivo izvedeti: 1. od kdaj se je začela srbska propaganda; 2. kdo jo je vzbudil in organiziral; 3. kakšne sadove je rodila za Srbe.

Ko se je po slovanskem svetu izvedelo, s kakim naporom Srbi delujejo v Makedoniji, so mnogi slovanski politiki in celo učenjaki dobili vtis, da mora zares velik del Makedonije biti srbski; da je to kakor njihova domovina, ter ako je ne dobijo v popolno last, Srbiji ni obstanka. Kdor je opazoval v poslednjih desetletjih, kako marljivo in navdušeno so delovali srbski državniki in učenjaki za Makedonijo, koliko moral. in gmotnih sredstev so žrtvovali, da bi Makedonijo pridobili, bi mislil, da je celo življenje srbskega naroda posvečeno temu nevhvaležnemu in težavnemu delu.

Tako izgleda stvar na prvi pogled ali pri površnem opazovanju. A v resnici je zgodovina srbske propagande v Makedoniji ne samo nova, ampak tudi slučajna.

O pretencijah na Makedonijo se je začelo v Srbiji govoriti šele leta 1867. Bila sta dva Srba. Miloš Milojević in profesor Panta Sretković, katera sta se začela za Makedonijo živo zanimati in s svojimi spisi za njo kot srbsko deželo agitirati. Ko je širše občinstvo izvedelo za njihove agitacije, jih ni vzelo resno, nego jih je imenovalo neumne in smešne. Začeli so v časopisih oba napadati; prvega kot polnorca, drugega kot bolgarskega renegata.

Kako so gledali merodajni krogi v Belgradu v onih časih na Makedonijo, o tem nam najlepše svedoči ta-le književni pojav: Stefan Verković, rodom Makedonec, je izdal leta 1860. v Belgradu knjigo, tiskano s staroslovenskimi črkami, pod naslovom »Národne pesme makedonski(h) Bugara«, katero je posvetil tedanji srbski kneginji Juliji Mihaili Obrenoviči. Knjiga se je razširila po celi Srbiji in po sosednih deželah ter z zanimanjem čitala.

Agitacija omenjenih posebnih je morala v kratkem času prenehati, posebno ko

so proti nji nastopili veljavni in učeni moške, kakor sta bila akademika Novačkovič in Kujundžić. Tudi osnovelec srbskega socializma Svetozar Marković se je vzprotivil in še mnogo drugih.

Tako se je ono slabo zanimanje za srbstvo v Makedoniji kmalu poglelo in prenehalo za več časa.

V oni dobi (1867—1870) ni bilo niti govora o oživljanju srbskega vpliva v Makedoniji. Oficijelna Srbija ni storila ničesar, kar bi moglo takšen vpliv oživeti; tedanji srbski predstavitelj v Carigradu, znani državnik Jovan Ristić, je celo po vseh močeh pomagal k osnovanju bolgarske eksarhije v Carigradu (l. 1871). A ko je pozneje grška patriarhija s sultanskim fermanom proglasila bolgarskega eksarha za razkolnika, tedaj srbski cerkveni glavar, metropolit Mihael, ki se je izjavil za pokrovitelja Bolgarov, ni priznal razkola.

To sta dva zgodovinska fakta, katera pomni vsak Bolgar, a ne smel bi ju pozabiti tudi noben izobražen Srb.

Še do konca leta 1870., to je še pred 45 leti, Srbi niti niso mislili na kake svoje cerkve in šole v Makedoniji in takih ondi tudi ni bilo. Do leta 1870. Srbi niso poslali v Makedonijo niti enega svojega duhovnika ali učitelja. Ko je pa malo pozneje (1871—1875) bolgarska eksarhija začela v Makedoniji silno delovati ter se je narodni duh bolgarsčine tam začel buditi, osvestili so se nekateri srbski domoljubi in poslali peščico srbskih učiteljev v severo-zapadne kraje Makedonije. Ljudstvo jih je hladno sprejelo in se ni mnogo za nje brigalo. Tudi oni, ki so jih bili poslali, niso dosti skrbeli zanje. Tako so ostali srbski učitelji na več krajih brez gmotnih pripomočkov in nekateri so sprejeli ponujene jim službe na bolgarskih šolah. To seveda Srbom ni bilo všeč, in začele so se spletke med nositelji bolgarske in srbske propagande.

Po končani srbsko-turški vojni (leta 1876.) je vključila evropska konferenca v Carigradu skoraj celo Makedonijo v zapadno polovico Bolgarije. Srbi tedaj ne samo niso ugovarjali, nego ni se našel niti en Srb, kateri bi bil rekel, da žive v teh krajih Srbi in da se mora ozirati na nje.

Konferenca je dovršila svoje delo, in bolgarska propaganda v Makedoniji se je začela na vsi moč širiti: zidale so se bolgarske (eksarhijske) cerkve in odpirale šole; z grškim patriarhatom se je začela borba za jezikovne pravice v cerkvi in šoli itd. V tem času se je začela rusko-

turška vojna, katera je imela za prvo posledico osnovelec bolgarske države po sanstefanskem dogovoru.

Meje, načrtane Bolgariji v St. Šefanu, niso bile obsežne po volji nekaterih velisil. A še take so bodle v oči nekatere sode, ki so storili vse mogoče v Berlinu, da jih vtesnijo.

Pred člani berlinskega kongresa so se javili srbski, grški in rumunski delegati, kateri so predložili svoje proteste ali naznanili svoje pretencije glede pokrajin, ki so bile določene Bolgariji v sanstefanskem dogovoru. Srbski delegat Jovan Ristić je prinesel na kongres neki naglo izdelan zemljevid Makedonije, v katerem so bili označeni Srbi na takih mestih, kjer poprej nikdo ni vedel za nje, niti jih ni bilo v resnici. Zemljevid sta bila izdelala polkovnik Dragišević in profesor Sretković.

A med vsemi pretendenti so bili v Berlinu najboljše ranjeni Srbi, ko je kongres odstopil Bosno in Hercegovino Avstriji, kajti na ta način jim je bila za vedno zaprta pot do Jadranskega morja.

In od tega trenutka so obrnili Srbi vsi svojo pozornost na Makedonijo. Vsilili so tam svojo cerkveno in šolsko propagando, začela se je med njihovo in bolgarsko cerkvijo in šolo huda borba, katera je rasla od leta do leta, dokler ni prešla v grozno burjo, katera bo pometla protivnika in razširila tla za bodoče plodono delovanje bolgarskih prosvetiteljev v Makedoniji.

Drobline s Krasa.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

24. oktobra 1915.

Srečo sem imel priti te dni v naš znani artiljerijski stan. Pot me je peljala skozi vas . . . kamor sem dospel ob 5. uri zvečer. Naprej me straža ni pustila, rekoč, do temne noči ne sme nihče doiti, kajti sovražnik obstreljuje cesto do imenovanega poveljstva. Ko se je popolnoma stemnilo, so se začele pomikati dolge kolone z municijo, deskami, tramovi, z menažo, s senom, z ovsem proti vasi . . . kamor smo dospeli v eni uri. Od tam smo krenili na levo v vasico . . . ki je porušena. V vasici vse temno. Niti ene lučice. Užgal sem žveplenko. Izza vogala je skočil vojak in mi jo ugasnil rekoč, da se ne sme v občini niti najmanjša lučica prikazati, sicer imajo koj lažje granate za uslugo. Prosil sem vojaka, naj me pelje k imenovanemu povelj-

stvu, kajti tema je bila in kraj meni popolnoma neznan. Razvaline porušenih hiš so štrlele kvisku in cesta je bila na mnogih krajih od teh razvalin zasuta. Prijazen vojak me preme za roko in reče: za me noj. Greva po grdi cesti in kreneva v — potok, globok en meter. Greva po velikem kamenju nizzdol in se ustaviva pri nerodnih kamenitih stopnicah. Stopila sva doli in hkratu sva stala ob debelem, kamenitem urodu 2 metra pod zemljo. Šele sedaj je vzel električno svetilko v roko in malo posvetil. Greva skozi nizki in ozki kamniti hodnik in stala sva pred vrati. Vojak odpre in v podzemeljski sobi je bilo dnevno razsvetljeno. Osem telefonistov je stalo pri mizi in imelo na ušesih pripeta telefonska slušala. Nadporočnik generalnega štaba me je ljubeznjivo sprejel, in potem ko sem odpravil moje službeno opravilo, je nadaljeval: »Danes — 28. oktobra — smo imeli veliko dela, in današnja noč ne bo nič boljša. Sovražnik je nemiren. Vidite, tu imamo telefonsko zvezo z našo pehoto v strelskih jarkih. Od tu dajem jaz potem navodila našim baterijam, ki streljajo tu gori za našim stanom. Po telefonu se nam sporoča vsak korak sovražnikov, kje napada, kje sili naprej, kako strelja naša pehota, kako moramo mi streljati, koliko je naših padlo, kje je potrebna pomoč, kam moramo sovražnika potiskati, kdo je od častnikov padel itd. Mi imamo potem telefonsko zvezo z divizijskim poveljstvom, ki odločuje potrebno. Sovražnik nas tu ne najde. Tudi vsaka granata nas ne vrže v zrak. Le debela 30 cm havbica bi mogla do nas prebiti. Tu smo noč in dan in lovimo poročila. Življenje je tu notri nezdravo, a kaj hočemo!

Po dnevu se nihče ne prikaže na dan. Ponoči gremo navadno iz podzemeljskega stanovanja. Kakor vidite je občina porušena in še pred eno uro so udarjale v občinske razvaline sovražne granate. — Ko sem se od ljubeznjivega generalštabnega nadporočnika prisrčno poslovil, sem šel spet polagoma navzgor in si mislil: Oj Italijan, z močnim in mogočnim sovražnikom se bojuješ, ki ti bo glavo strl.

× × ×

Občino K na Krasu pogosto obiskujejo italijanski zrakoplovi, ki so tudi tamnojšno cerkev razstrelili. Sovražni letalci mečejo pogosto bombe na to vas in iščejo naše višje vojno poveljstvo. Ob cesti v občini je več malih zvonov. Na te zvonove bje vojaška straža, ko se prikažejo itali-

LISTEK.

Večna luč naj jim sveli . . . *

(Vojni kurat Leopold Turšič.)

Nebeško lepo je bilo tisto avgustovo nedeljsko popoldne, ko sem stal na vižmarskem kolodvoru. Sam ne vem, kaj me je bilo prignalo tjakaj; najbrž tisto bojno navdušenje, ki smo ga pravzaprav poznali samo iz svetlomodrih uniform in zbirajočih se množic in ki je vendar plalo v nas vseh. »Vojska! Avstrija se bo izkazala! Poglejte te ljudi, trdne kakor hrasti, zdrave kakor jabolka! Kje so še taki?« Tako smo govorili in upali trdno, brez strahu. Nismo se ušтели, če danes gledamo na velikanske uspehe.

Pridrdral je z Gorenjskega vojaški vlak, ne prvi in ne zadnji v tistih dneh. Ves je bil v zastavah in cvetju in sama mlada kri v njem. Vsklik veselja in navdušenja z vseh vozov; med vriskanje in petje so se mešali hreščeci glasovi poskočne harmonike; skozi okna prihajajočega vlak so vihrala osvete želina peresa fantov planincev . . .

Naši so, da! Iz Kobarida in drugih poletnih postaj prihajajo, jutri ali pojutrišnjem gredo dalje, kakor pravijo.

Kolodvorska množica se je razgibala. Vsakdo je hotel še enkrat svojega videti

in mu seči v desnico — morda zadnji krat. Strme, ne da bi se ganil, sem zrl v prizor; saj nisem imel nikogar, da bi se poslavljaj od njega.

Kar poskočil sem, ko me je nekdo poklical.

»Ho, da Vas še vidim! Kar z vlaka sem mislil skočiti, da Vas obiščem.« Bil je četovodja Pavle Jurjevčič z Vrhnike, ki me je že tiščal za roko.

»Gremo, gremo! To jim bomo dali! Poglejte, kaj nas je!« In že je stal pri meni drugi Vrhnčan — Fric Jeršinovic, močan kakor gora, tudi četovodja.

»Gospod, Bog Vas živi! Gremo.« »O, Fric! Bog s teboj! — Kako vama je pri srcu, ko zapuščata domovino?«

»He, kaj! Saj jo greva braniti. Pravzaprav je pa to domovina, ti fantje. Dolgega časa ne bo; čujte to veselo vrvenje,« je rekel Pavle.

»Gori v Galiciji ali Srbiji bo še drugačno vrvenje — za zmago in življenje . . .«

»Za zmago«, je zavestno pritrdil Pavle in zavihnil krepki brki, da sta bili podobni krivčkom na njegovi čepici, s cvetjem okrašeni.

In prihajali so še drugi znanci z vseh strani — Logatčani, Vrhnčan, St. Vidčani, da sem jim komaj stiskal roke in da se je vlak že pomikal, ko sem končaval s slovesi.

Trikat se je poslovil Pavle, trikrat mi je segel v roko Fric s svojo veliko žuljavo in od usnjarskega obrta zarjavelo desnico — potem šele sta skočila v pomikajoči se vlak.

»Z Bogom! Bog vaju spremljaj!«

Zopet so skozi okna zavihrali ponosni krivci, oglasilo se je petje in vriskanje in harmonika. Dekleta so metala za odhajajočimi zadnje šopke.

»Z Bogom! Njegov blagoslov vas spremljaj!«

Zaorili so klici v lepo šentviško ravan, roke so vihtele robce v pozdrav, marsikatera solza se je zaiskrila v očeh, ko se je množica zopet razgibala. Tudi meni . . . Ali vas bom še kdaj videl? . . . Zatiščalo me je v prsih in mi reklo: Nikoli, nikoli več . . .

Bili so naši . . . Polk, kakor iz jekla vlit, sinovi naših planin, vajeni naporov in hudega — naši alpinci.

Molče smo zrlji za izginolim vlakom, za svojimi dragimi, katerih duše so tako udane in mehke, a postave in pesti tako silne. Božja roka naj jih vodi, naj bodo junaki vsi do zadnjega in naj delajo čast našemu narodu! . . .

Par mesecev je minilo. Usoda je hotela, da sem moral tudi jaz s svojim poklicem na bojišče. Vesel sem bil in ponosen, da sem prišel k temu krasnemu planskem polku. Kako sem si želel, da bi videl zopet drage fante, s katerimi sem bil svoj čas tako tesno spojen. Pavle in Fric, vsak s svojimi zvezdami, s svojima krepkima postavama, z močnatostjo in korajžo sta mi stala vedno pred očmi kot vzora planincev in komaj sem čakal trenutka, da bi ju ugledal, ker ni bilo med tem časom pravega glasu o njih. Pač so prihajali glasovi taki in taki, pa kdo bi vsemu verjel! Razgledoval in razgledal

sem se po regimentu, a uzrl ju nisem. In še za marsikom sem gledal sam od sebe in po naročilu, a malo koga sem uzrl . . .

Spomnil sem se vročih dni pri Premislanyju, Grodeku in Novem mestu. Nisem bil sicer tam, a po sporočilih, ki žive v polku in bodo živela še naprej, so bili to hudi dnevi. Mislim sem si svoje, kakor si mislim sedaj, ko še vedno ni o Pavletu in Fricu nobenega glasu . . .

Pavle, ali se še katerikrat vrneš, da boš opravljal svoje vsakovrstne tajniške posle, da boš še znanprej predstavljal v narodnih igrah naše očete, da boš s svojim mirnim, neprisljnim humorjem in smehom radostil družbo, krog tebe sedečo, da boš s svojim sonornim glasom s cerkvenega kora povzdigoval božjo slavo? Že drugič je odpadlo listje, a ni glasu o tebi. Nihče pri polku, ki si ga tako ljubil, te več ne pozna. Kako tudi? Kdo ve kolikrat je že prenovljen in prelevljen od tistega časa. Pridi nazaj, kako te bomo veselili!

Fric, ali te bomo še katerikrat obudovali pri vratolomnih telovadnih vajah, pri katerih si vedno žel prvenstvo? Veš, v teh se je zrcalil ves tvoj pogum in ponos. Ali se bodo še kdaj okrog tebe zbirali v ljubezni in prijateljstvu bratje Orli? — Nihče pri polku te več ne pomeni in nas je vendar veliko število . . . Premislany, Grodek, Novo mesto . . . Kako me muči ta dvom! . . .

Vrnita se, Pavle in Fric! Če ne, naj Vama sveti večna luč! Bodi to prvi spomenik, skromen in majhen, ki vama ga postavljam, če sta prelila kri za dom in cesarja.

* Za zadnjo sobotno številko prepoznano došlo.

janski letalci v znamenje, naj se prebivalci poskrijejo. In tako mislimo ob takih prilikah ter tudi v podzemeljske dupline, kjer čakajo, da sovražni letalec izgine.

× × ×

V občini Brje na Krasu so našli mali otroci v nekem gramozu nerazstreljeno patrono. Večji, 12letni deček, je vzel nevarni predmet v roke, vzel kamen in jel tolči po patroni. Nesreča je bila kmalu tu. Patrona je eskplodirala, ubila 12letnega dečka in 3letnega dečka in ju hudo razmesarila. — Pač ponovni opomin za starše, naj pazijo na svoje otroke, katere naj svare, naj se takih nevarnih predmetov ne dotikajo.

× × ×

Lep zgled krščanske pobožnosti je nudil te dni nek bataljon, ki je šel skozi občino K. na Krasu v ognjeno črto. Vojak z rožnim vencem v roki spredaj je molil rožni venec na glas, za njim pa celi bataljon odkritih glav. Ta prizor je napravil na vse navzoče globok utis.

Poset na pokopališču.

Izvirno poročilo »Slovenca«.

Južno bojišče, 2. nov. 1915.

V dolinici med visokimi skalnatimi velikani, kjer bi v mirnem času v pozni jeseni kraljeval vsemir in tišina, v tej dolinici praznujemo letos daleč od ljubih domačih svečani dan, ko se spominja duša z bridkostjo vseh tistih dragih, ki so odšli pred nami v večnost. Ljubka in prijazna mora biti v mirnem času ta dolinica in turist, ki samotni in zasopel prepleza skalnate stene, se gotovo vstavi za trenotek na zeleni trati ob jezeru, da se oddahne in otrne potne srce s čela. In, kjer je v tistih časih, ko te gore kroginkrog še niso poznale bojnega gromenja, počival utrujen hribolazec in se krepčal in delal načrte za nadaljne pohode, tam počivajo letos pod mrzlo ruševino naši dragi bojni tovariši, ki jih je doletela visoko gori med skalovjem smrtonosna sovražna krogla...

Solnce, ki je z oslabelemi jesenskimi žarki poskušalo prodreti gosto mrzlo meglo, ki se je skrivala pred ostrim vetrom po dolini, je že zginjalo za vrhove gora, daleč tam, kjer domovina razprostira ljubeča krila in nas kliče v svoje naročje. Gromenje topov in pikanje pušk, ki se odbija podnevi od stene do stene je ponehaval in zdelo se je, da prihaja z mrakom tista skrivnostna tišina, ki vlada običajno zvečer po naših slovenskih vaseh. Na nebu je zamigljala prva zvezdica, izza oblakov pa je zvedavo pogledal mesečni krajec.

Tiho, kakor da že občutimo vse težave prihajajoče noči, smo sedeli tovariši za debelo skalo in privijali k sebi toplu sukne. Nihče ni črnil besedice in utrujena glava nam je ležala na prsi. Zdajnjaj je koga stresel mraz, da se je nerodno skušal zviti tesneje v klopčič in si pomaknil čepico nižje nad ušesa. Zadržali bi, toda mrzla sapa nam je kratila spanje. Molčali smo, kakor da se bojimo motiti drug drugega v svojih mislih. Često je zavzdihnil ta ali oni, spogledali smo se v temi, nato pa sedeli zopet tiho zatopljeni v svoja razmišljanja. Nismo govorili, pa vendar je vsak vedel za misli svojega soseda in ga zato ni hotel motiti.

»Fantje!« izpregovori naenkrat Ciril P. in se živahno obrne proti meni, »veste

kakov dan je danes? Danes so Vsi Sveti in jutri — vseh mrtvih dan!«

»Vsi Sveti! — Kaj, je že november? Joj, joj, kako hiti čas!« se čudi Miha L., ki je bil izmed nas največ časa na bojišču, o čemur je pričal tudi njegov gosti poraščen obraz.

»Vsi Sveti!« smo počasi in svečano ponavljali vsi in naše misli so krenile zopet na staro pot v rojstno hišico, k dragim domačim.

»Vsi Sveti!« sem ponovil še enkrat jaz, ko sem se spomnil svoje pokojne matere in njenega groba, ki bo morda letos neokrašen sameval in čakal mojega prihoda. Komaj pa sem izgovoril zadnjo besedo, ko se vzdigne tovariš Ciril in reče s slovesnim glasom, obrnjen proti nam:

»Da, Vsi Sveti so danes! Vaš molk mi razodeva, da imate misli pri umrlih dragih in da posečate v duhu njih grobove. Fantje, ali vidite tam pri jezeru tisto zeleno trato? Vidite jo in vsi veste, da počivajo tam naši tovariši, ki so dali življenje za milo domovino. Temu ali onemu izmed vas je že preminul oče ali mati, brat ali sestra in rad bi posetil danes domače pokopališče, toda, kakor veste sami, to ni mogoče. Posetimo torej kot za nadomestilo grobove svojih padlih tovarišev tam na trati in spominjajmo se ob enem svojih dragih pokojnikov, ki počivajo na domačem pokopališču!«

Molče smo vstali vsi in sledili tovarišu, ki je stopal naprej med kamenjem in skalovjem proti zeleni trati. Vsi smo uvideli, da ima Ciril prav in nihče ni ugovarjal njegovim prepričevalnim besedam.

Pot je bila seveda težavna in le počasi smo mogli priti bližje do jezera in od tam na levo proti mirodvoru. Gospod kurat Turšič je izposloval, da se ogradi počivališče padlih tovarišev za silo s kamenjem, da bo tudi na zunaj saj nekoliko podobno pravemu pokopališču. Seveda se v tem oziru iz umevnih razlogov ni moglo narediti kaj posebnega, ker bi nemaskirani kameniti zidovi tvorili cilj sovražnim krogalm.

Stopili smo v kamenito ograjo — vrat sploh ni ne — in tovariš Ciril se je kot prvi spoštljivo odkril. Tudi mi ostali smo vzeli čepice v roke in molče stopali drug za drugim. Na levi in desni strani so bili nakopičeni podolgovati kupi zemlje tupa-tam malce olupšani z zelenimi rušami, kolikor se je sploh moglo razločiti ob medlem mesečnem svitu. Po nizkih lesenih križih, ki so bili postavljeni v zemljo, si lahko sodil, da so to grobovi.

»Tukaj počiva Fabijančič,« je izpregovoril spredaj Ciril in obstal ob svežem grobu, čigar leseni križ je bil za spoznanje višji od drugih. Postali smo vsi in se porazvrstili okrog Cirila. Molče smo zrl na mrzlo grudo, pod katero spava že nekaj dni »nevzdravno spanje« eden naših najboljših tovarišev. Kdo bi mogel popisati občutke, ki so nam prevevali tedaj dušo in srce? Bogastvo, sreča, blagostanje, učenost — vse se nam je zdelo v tem trenotku minljivo, ničevno. Čemu ta boj, to pehanje za obstanek, saj konec je pri vseh enak in morda pride ta preje, nego si mislimo... Skoro, da smo čuli, kako je utripalo temu ali onemu izmed nas srce, tako smo bili mirni in tihi. Tudi v okolici je bilo vse mirno, samo na južni strani je gori v skalovju sedajpasedaj počil strel, da se je razlegalo daleč po dolinici.

Od prvega groba smo šli k drugemu,

tretjemu in povsod smo obstali za trenotek. Navdajale so nas povsod iste misli. Prižgali bi radi po posameznih grobovih sveče, kakor je to običajno na ta dan po domačih pokopališčih, toda bilo bi to usodopolno, ker bi nas svit lučic izdal sovražniku. Pod neokrašenimi grobovi so počivali mirno naši tovariši ta dan in naš poset jim je svedočil, da niso pozabljeni. In tudi v domovini so se njih gotovo spominjali mnogi po domačih pokopališčih z bridkostjo in žalostjo v srcu... In, ali bodo morda ti junaki sploh kdaj pozabljeni, daleč od svojih dragih v pusti, skaloviti zemlji! Ne, nikoli! Ako se jih ne bi spominjal nihče njih bližnjih sorodnikov, spominjal se jih bo hvaležni narod, ker so kot njegovi najboljši sinovi dali življenje za brambo domovine. Njih grobovi bodo ostali morda še dalje neokrašeni, a pozabljeni ne bodo nikoli, prav kakor poje pesnik:

Ni rezani kamen, ni lavorov šop,
Ne kaže, ne pravi, kje njegov je grob.
Le prosta pravljica, le ta ne molči,
Le prosta pravljica junaka slavi.

Zdela se nam je, ko smo odhajali iz mirodvora, da smo bili doma na farnem pokopališču in se ondi spominjali svojih najbližnjih umrlih sorodnikov in postalo nam je nekako lahko pri srcu. Molče smo stopali zopet med kamenjem proti skalovju in tupa-tam se je ozrl zopet ta in oni nazaj na pokopališče. Zakaj to? Niti sam bi ne mogel dati odgovora na to vprašanje. Storil je pač, kakor mu je velevalo srce.

A. Š.

Vsi italijanski napor! zama!

Topničar Fr. Vide piše:

Laško bojišče, 27. oktobra.

Kar smo že precej časa pričakovali, se je uresničilo: začel se je splošni laški napad. Najprej na trdnjavo Bovec, potem pa še na ostali fronti. Italijani so besneli kakor divji; najprej samo artiljerijski ogenj, potem pa napad pehote. Na mnogih krajih so prišli do žičnih ovir, toda o groza! Kar ni pokosila naša artiljerija, to so pokosile naše strojne puške. Pa vedno nove trume in vedno s strašnimi izgubami odbite. Ujetniki so nam pripovedovali, da govore italijanski častniki, da morajo zavzeti naše postojanke, pa naj stane, kar hoče. Toda kakor se jim dozda ni posrečilo, se jim tudi v bodoče ne bo. Od nekega polka, ki je štel 4000 mož, je ostalo zdravih samo 400 Lahov, drugi so bili ranjeni ali ubiti. Tu sta bili že preje dve bitki, a tako grozna in krvava kakor sedanja tretja, še ni bila nobena. A zama so vsi italijanski napor, kakor so trde in neomajne primorske skale, tako trdni in neomajni so tudi branilci te zemlje: Slovenci in Hrvati!

Zdaj se je po dolgem času vreme izpremenilo ter je tudi Lah malo odjenjal, ker tod okrog mu je že sneg malo ohladil njegovo vročo kri. Prav posebno mu nagaja naš stric »Pepi« — 30'5 cm možnar; kadar se Lah zaziblje v sladko spanje, mu pošlje po par bonbonov in mu vošči lahko noč.

Kar se tiče drugih reči, se imamo prav imenitno; kočje smo si zgradili, kakor je kdo najbolje mogel, tako da kljubujemo lahko najhujši zimi. Kjer ni bilo dobiti lesa ali zemlje, smo si napravili zavetja v ska-

lovju; kamor si v mirnem času ni upal noben človek, so zdaj kočje in druge naprave. Najslabše je za vodo, ki jo je treba daleč nositi. Drugače navadno življenje. Najbolj nas razveseli, kadar dobimo kaj od doma — bodisi kaj za pod zobe ali pa tudi samo pismo. Ali žal, da nekateri jako malo pišejo od doma. Željno že pričakujemo ljubega miru, toda dokler Laha popolnoma ne uženemo kakor smo Rusi, se nam tudi domu ne mudi:

Čutil boš, Lah, še ti,
Kaj je Gorica,
Naše kaj so moči,
Naša pravica.

Mnogo pozdravov in dal Bog enkrat na veselo svidenje!

Kako si Dolenjec privošči Laha.

Kakšen duh preveva naše vojake proti Italijanom, priča naslednje pismo:

Pulj, 21. okt. 1915.

Dragi domači! Zopet mi ostaja nekaj prostega časa, ki ga porabim v to, da vam pišem nekaj vrstic z bojnega plesišča.

Gotovo tudi Vas skrbi, kako se imamo tukaj s polentariji in kako se nam kaj dopade italijanska muzika.

Ni večjega veselja pri nas, kakor kadar se prikaže Lah, pa najsi že kjerkoli: na morju ali v zraku. Takrat vse leti na plano, vsak hoče videti in slišati polentarsko muziko. Ali dolgo ne poslušamo njihove godbe, ker nam ne gre v glavo in ne znamo po nji plesati. Pač pa potem mi zagodemo Lahom našo polko, in glej: Lah nas razumejo in takoj začno plesati tako, kakor jim mi godemo. Gugajo se in sučejo in pa še našemljeni so kakor pri nas o pustu. Naša godba gode hitreje in hitreje, Lah se že komaj suče in naposled omaga in pade. In kakor je pri nas na Dolenjskem navada, da se dá plesalcem par krofov in kupico belega dolenjca, tako delamo tudi mi tukaj. Še pleše Lah, pa mu že z vseh strani mečemo »krofe«. Seveda, bolj trdi so. Pa tega je kriva Anglija, ki nas hoče izstradati in moramo zato dati take »krofe«, kakršne pač moremo in kakršni se spodobijo za take plesalce. Namečemo jih pa tako radodarno, da se jim posoda pretrga ali razbije od samih krofov. In nato pa gredo kar sami pit, kar jim seveda dovolimo, saj take slane pijače nam ne manjka. In ker jim tako lepo postrežemo, pa nočejo več od nas in jim moramo dati še »jeperge«.

Zdaj si je pa začel misliti laški komandant, da ni dobro, da bi puščal svoje ljudi v Pulj plesat, kjer se jim tako dobro godi, da niti ne pridejo več nazaj. No, zaradi nas — kakor mu drago. Če pridejo, jim vedno radi postrežemo, saj »krofov« in pijače nam ne zmanjka, dobre volje pa tudi ne.

Tako, vidite, se kratkočasimo tukaj na račun nesramnega izdajalca; gotovo tudi doma berete, da ima povsod smolo, kamor se obrne.

Kako se imate doma itd.

Lojze Smerke.

: Naročajte „Slovenca.“ :

Čmerikav in pust dan je bil 13. december, ko smo se pomikali za bežecim sovražnikom. Bilo je jutro po bitki, ki je divjala pol noči in cel dan. Mraza sicer ni bilo, a v žalostne oblake zavito nebo se je tako lepo strinjalo s prizori groze, ki smo jih gledali na desni in levi razorane ceste. V občestnih jarkih je ležalo vse polno popuščene municije in mrtvih konj; zemlja razrita od granat, potresena z raztrgano obleko, tornistrami in nahrbtniki, razbitimi puškami in praznimi patronami. Poleg našega vojaka planinca je ležal mrtev Rus, poleg njega puška s počenim kopitom. Obdelovala sta se toliko časa, da ju je smrt združila k bratskemu objemu. Odtod strjena kri po obrazih in oblekah. »Hostes in acie, fratres in pace sepulcri una quiescent...« (Sovražnika v bitki kot brata počivata skupaj v mirnem grobu.) Kdo ju je pokopal in kam, kdo ve?

Šli smo dalje, zmolili ob sličnih prizorih, ki so se vso pot ponavljali, očenaš ter zopet molčali. Kaj bi govorili! Dovolj nam je pripovedovala bojna poljana, zdaj tako tiha, včeraj pa tako razdražena in divja.

Ob malem mostičku je ležal mrtev korporal. Planinka pod vratom je pričala, da je od našega polka; 130 izstreljenih patron poleg njega pa, da je bil junak. Ko je postreljal vso svojo municijo, ko ni ničesar več imel, s čimur bi se bil branil in napadal, ga je zadela sovražna krogla v glavo, ki se mu moči v okrvavljeni luži pod mostom... Popravili smo ga na suho, lepo ogreli, zmolili očenaš, pohvalili njegovo hrabrost in odšli naprej.

Anton Pohleven, kako srdit si bil v boju, dasi imaš tako ponižno ime! Kdo te je pokopal, kje počivaš od boja, kdo ve? Večna luč naj ti sveti!

Ies dan smo hodili, zdaj po slabih, izvoženih poljskih stezah, zdaj po močvirjih, njivah in gozdovih. Noč nas je objela. Ne noč, saj je bilo svetlo kakor podnevi. Umikajoči so sovražnik nam je svetil na pot; požigal je vasi in preje cvetoča mesta za seboj. Na desni je gorelo z velikanskim in obsežnim plamenom Jaslo, na levi Biecz. Ni bilo treba tavati po blatnem kolovozu; vsak korak je bil dodobra razsvetljen in varen. Tuintam smo prekoračili mal potok, tuintam prestopili razdrte žične ovire sovražnikov.

Še tisto noč proti jutru je prišlo do boja, krvavega in vročega, kakor še malo-kdaj. Ob reki Ropi, tik gradu in kraja Skoliczyn je bilo. Slabotna je bila naša brigada, slaboten naš polk, kajti na stotine jih je bilo padlo prejšnje dni. Sovražnik je imel dobro utrjene pozicije onstran reke na obronkih nizkih in poraščenih holmov, naši pa so si morali šele priboriti prehod čez reko, železnico in cesto. Hrabro, drzno so se držali naši fantje; po bliskovo so prebrle globoko, deročo reko, zavzeli železnico in cesto in na mah so bili na gričih pred sovražnimi postojankami. Mesarsko klanje je bilo to; dasi so obležale zopet stotine, se je sovražnik vendar umaknil ter zapustil v naših rokah nad 200 ujetnikov.

Takrat nam je padlo tudi nekaj vrlih častnikov, med njimi trdi, neupogljivi stotnik Dobnik, ki sem ga previdel in so ga pozneje pokopali v Zmigrodu, umazanem

judovskem mestecu. Tiho, brez besed smo stali kakor okrog umirajočega očeta ob njegovih nosilih. Tolažil nas je smrtno nevarno ranjen, a poln poguma in neusahljivega upanja: »Otroci, dobro se bo končalo in kmalu! Kar potrpite!« — S stotnikom Dobnikom smo izgubili moža, ki je v najtežjih položajih ostal vedno ravnodušen, ne da bi za trenutek izgubil glavo in duha. Prav zato nam je bila njegova izguba tako težka.

Drugi dan smo odrinili preko reke čez porjavale griče — bilo je brez snega — za sovražnikom. Povsod isti prizori kakor prejšnje dni. Mrtva trupla, okrvavljena zemlja povsod; in blagoslavljal sem trupla in molil za duše. Fantje planinci, kdo vas je pozneje pokopal? Kdo ve? Večna luč naj vam sveti!...

Večer, ko sem pokopaval nadporočnika Konrada, mladega, hrabrega in nad vse ambicioznega častnika, mi ostane neizbrisno v spominu. Mnogo sem jih že izročil materi zemlji. Marsikatero podrobnost sem že pozabil, a prizora, ko so se častniki poslovili v temni noči od padlega tovariša, pač ne pozabim nikoli.

Februarjev mraz z debelim snegom je pritiskal, ko so hrabre čete branile močurni Kastelik vrh, o katerem se je svoj čas toliko pisalo, in sem bival pod njim v revni, od vojske opustošeni Miklovi.

4. februar, pravijo, ostane naš dan, naš praznik. Polk se je takrat sijajno izkazal. Z velikanskim navalom so to jutro naskočili Rusi, da bi nam pod Kastelkom iztrgali važno cestno križišče, a so bili ta-

ko odbiti in pobiti, da pozneje dolgo niso več poizkušali svoje sreče in so nam dali poldrugi mesec mir. Seveda je tedaj tudi naših nekaj padlo, med častniki imenovani Konrad. Niso ga prinesli v vas, da bi ga z drugimi vred pokopal na grško-katoliškem pokopališču; ob cesti, katero je branil, pod križem naj bi bil njegov grob. Podnevi je bil vzvišeni kraj nad cesto za sovražnika preveč viden, zato se je moral vršiti pogreb ponoči.

Čudno mi je bilo pri srcu, ko sem v trdem mraku zapustil Miklovo. Sam nisem vedel, kam naj grem, ker je bila gaz preko valovitega polja popolnoma zametana, sanitejec, ki me je spremljal, je pa tudi že zgrešil sled. Semintja sva brodira brez luči po globokem snegu; za hrbtno sva imela našo artiljerijo, ki nama je s strelji za hip razsvetljevala negotovo pot, pred nama je zdajpazdaj hušnila v zrak svetilna raketa iz strelne črte, da sva mogla uganiti smer, ki naj jo hodiva.

Prišla sva do strelne črte, odtam mi je stotniški ordonanc pokazal pot na cesto in izkopani grob, kakor tudi pot k polkovnemu poveljstvu.

Zbrali so se ob grobu častniki s poveljnikom na čelu. Nisem videl njihovih obrazov, a slovesni mir mi je pričal, kako žal jim je za mrtvim tovarišem. Ko je po opravljenem obredu izpregovoril poveljnik poslovilne besede in smo salutirali mrtvemu junaku, nas je vse pretreslo v dno duše in čul sem krog sebe pridruženost ihtenje junakov, ki vsak dan gledajo smrti v obraz. Molče smo se razšli vsak v svojo smer.

Pozneje sem še pokopaval vojake

Dnevi ognja in smrti.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

V Gorici, 3. nov. 1915.

Saj so bili že hudi dnevi nad Gorico; saj so se že tresle hiše in zemlja in ozračje; saj so že bili tam za Sočo spopadi nepopisno srđiti in grozni, ampak kar smo videli in slišali in dočakali praznik Vseh Svetih in današnji dan dopoldne, je na daleč presegalo vse dosedanje. Dva dneva sta bila to, ki jih nihče več ne bo pozabil. Gromenje in bobnenje, blisk in ogenj, boj in smrt, to je bilo ves dan praznik Vseh Svetih in vsak trenutek danes dopoldne.

Včeraj ob pol 7. uri zjutraj je izbruhnilo, kakor da bi vse podzemeljske mrke sile pridivljale na dan. Najprej ob pobočju Sabotina, potem na Oslavju, potem na Kalvariji in potem krog in krog. Z nezmanjšano silo je šlo celi dan naprej do večera. Ogenj topov je razjedal in glodal pobočje Sabotina in ni ga mogel zadušiti niti nalič, ki je tam krog devete vse preplaval. Pokanje pušk je odmevalo ven iz vode, ki jo je sipalo nebo kakor iz škafa na sovražne strasti, ki so stvarjale tam kupe in kupe mrličev. »Tam,« tako so pravili vojaki, »leže mrtva trupla nepokopana med skalovjem in robidovjem. Stotine in stotine jih je.« Sovražni strelji so Oslavje in Pevmo kar pokrivali. Nad Pevmo se je včeraj razlila usoda razdejavanja. Včeraj popoldne je pričelo najlepše poslopje, Teuffenbachova graščina, goreti. Lilo je popoldne kakor v potokih. A požar je navzlic temu svoje delo nadaljeval vse popoldne, vso noč in še danes opoldne se tam kadi.

Nasi topovi so odgovarjali, so dušili napadajoče sovražne navale, so delovali kakor še nikdar. Italijansko poročilo je pri neki priliki povedalo, da avstrijskih topov ni mogoče zaslediti; tudi jaz ne vem, kje so; a včeraj sem slišal tam doli baterijo, ki je bruhala cele ure zaporedoma ogenj na sovražne vrste onstran Kalvarije in pošiljala vsako minuto po najmanj stoindevajset strelcev na nje; sem slišal tam zadaj drugo, ki je na vsak način s prejšnjo tekmovala; sem slišal potem ondi in spredej in bolj na levo tretjo in četrto in peto, ki je neprestano sprožala in sprožala. Potem so se oglašali bolj zadaj nekatere topovi, strašni in grozoviti; hiše so se stresale in okna so skakala, ko je gromelo iz njih žrel. In tam gori bolj daleč od mesta in tam ob Soči nekatere in zopet na levi doli in zopet drugod: povsod so delali, povsod bruhali in gromeli. Bilo je nekaj, kar se ne da popisati. Drugim sem skušal dopovedovati, kaj čutim. Niso me razumeli, niso me slišali, dasi sem jim kar na ušesa govoril, tako je grom topov in treskanje granat in šrapnelov polnilo ozračje. Poleg tega je prihajalo od Krasa sem gor tako bobnenje, kakor se nikdar poprej. Zdelo se ti je, da se bliža velikansko hudoenje ali še bolje, zdelo se ti je, da se nahajaš na prostoru, obkroženem z velikimi mlini, iz katerih ti neprestano udarja na ušesa ropotanje, drvenje, stresanje in bobnenje ogromnih mlinjskih kamenov.

Grozanski pogled ti je spet nudila Kalvarija. Tam so se menjavali srđiti spopadi, ki jih je javljalo streljanje iz pušk in strojnic, z nepopisno silovitostjo obstreljevanjem vsakega kottička na gori potom granat in šrapnelov. Po deset, da po dvajset in še mnogo več sovražnih strelcev se je hkratu pokazalo in razpočilo. Major, ki se je včerajšnjih bojev tam gori udeležil, je pravil, da so Lahi pošiljali na Kalvarijo tudi 38-centimeterske granate. Ena taka je ostala v tleh nerazpočena. Dolga je 1 m 80 cm. Taki orjaki so torej padali na Dalmatince

na Kalvariji. Boji in spopadi so bili prav do skrajnosti srđiti. Enkrat so prišli Lahi včeraj že do vrha; strojnice so privlekli seboj in jo skoraj že nastavili. Na eni strani so bili zavarovani po strmini; že so mislili, da bodo oni na vrhu zagospodarili. Pa so vdrli Dalmatinci po straneh navzdol in priredili napad od spodaj proti njim navzgor in jih v strašno razpaljeni borbi od moža do moža deloma pomandrali; deloma prisilili k predaji. Na vrhu pa so zopet oni zavladali!

Sempatja je dež ponehal; celo oblaki so se za trenutke raztrgali in šopi solčnih žarkov so padali na te in one odseke krvavega bojišča ter jih odpirali našim pogledom enako približno, kakor delajo žagrometi ponoči. In tako sem mogel gledati na prostore ob Soči med Kalvarijo in Šmihelskim hribom. Topov tam ni bilo, pač pa nešteto strelcev, ki so pokali in širili sive grmade dima tu in tam na desni in levi ob Sočinih bregovih. Videl sem naše strele ob cesti med Ločnikom in Faro, posebno v bližini ločniške pokopališča; videl razpokajoče naše granate v jugovzhodnih hišah Ločnika in tam doli, kjer je Villa nova. Poki od tam niso dohajali do mene več, ali pa so se v splošnem ogromnem bobnenju izgubljali in dušili. Ob vznožju Šmihelskega hriba nad Rubijami so skakali — kakor veče ognjeni jeziki laških šrapnelov. Ah, sem vzkliznil, saj Lah niti tam ni šel! Pač pa so morali biti roj ob roju ob cesti nad Ločnikom in Faro ali tam okrog, kjer so jih naši strelci kosili in jim niso pustili naprej. Boj ljut, krvav, nepopisen na celi črti!

Na čuden, za naše vojake kar naravnost naiven način se Lahi dostikrat bližajo našim postojankam. Bilo je prejšnjo soboto 30. oktobra proti večeru, ko so zopet z vso silovitostjo priredili napad na zapadnem pobočju Sabotina. Dež je lil tudi tedaj. Strahovito je delala naša in sovražna artiljerija. Pa mi je pravil potem slovenski prostovoljec, ki je bil sam tam gori, kako je bil ta napad že v ognju naših topov zaduščen. Videli so Lahe, kako se vzdigujejo, prikazujejo in od daleč bližajo našim žičnim ovirami in okopom, ki so od sovražnih granat več ali manj že zelo razdejani. Ampak, kar je čudno, niso hoteli posamič in raztreseno navzgor, temveč v strnjениh vrstah in gruclah. Pa so se vsuvali nanje kakor toča naši šrapnelski strelci in jim izpodjedale tla naše mine in granate ter jih razmetavale na vse strani, da je bil učinek grozanski. Še mnogo jim je manjkalo do naših žičnih ovir in že je bil njih naskok odvrnjen in kar v kali zaduščen od naše artiljerije. Vse skupaj ni trajalo niti dvajset minut. Naših ni bil nihče ubit, tam pa so ležali ob pobočju vsi vprek mrtvi, umirajoči in ranjeni.

Tako je gromelo ves dan. Kedaj je bila ploha tako velika, da se je zdelo, voda polni vse zračne prostore. Topovi pa so delovali kakor pri najlepšem vremenu. Ne naši ne sovražniki niso vprašali, ali jim voda škodi ali ne. Brezobzirno je šlo naprej. Radi velikega gostega dežja nisi nič videl pred seboj ne Sabotina, ne Oslavja ne Kalvarije, niti njihov obrisov nisi več mogel izslediti. Le ogenj šrapnelskih razstrelkov, ki ti je trenutek za trenutkom slepil oči, ti je naznanjal, da je Kalvarija, tu boj in smrt. Potem je dež prenehal, bojišče se je pred teboj zopet odprlo in veter je zapihal. Listi pa so brez števila padali z vejčja kostanjev in platan; jesen in zima jih je zajela in oddajali smrti na tleh. Med gromenjem topov, ki je glušelo tvoja ušesa, pa je ob tem prizoru tebi šinila v dno srca zavest: glej, tako padajo po Krasu in ob Soči in tam na zapadnih straneh na bojišču pred teboj množice mož in mladeničev; jesen in zima jih zajema in oddaje smrti po tleh.

novu rušo obrobjeni, na križih pa venci iz svežega cvetja in zelenja. Popraševal sem, kdo je tako lepo počastil spomin naših fantov in zvedel — domača vaška dekleta. Na tihem so plele vence, delale cvetlične šopke in čez noč okrasile grobove.

Dekleta, ne čujete v daljavo mojega vprašanja in moje iskrene želje: Ali bodele tudi na vseh mrtvih dan okrasile grobove in prižgale lučke vrh njih? Tudi v krajih, kjer so branili vaše domove, so bili naši planinci junaki, umirajoči za vas — dajte jim čast! Naj brle te lučke v tiho noč in oznanjujejo njihovo slavo — tihe priče, da jim onkraj groba sveti večna luč.

Gore obdajajo naše sedanje grobišče. Vojni vihar se vrši krog in krog njega. Petindvajset križev, petindvajset grobov, lepo urejenih v ravne vrste, med njimi sedem naših. Okrog primerna ograja z znamenjem odrešenja in vstajenja...

× × ×

Odmolil bom na vernih duš dan na grobišču obredne molitve za padle polkove junake, ki počivajo znano in neznano kje, po svetovnem bojišču, a lučke na predvečer ne bodo gorele. Približno je sovražnik... Zato pa naj jim sveti večna luč v večnem miru in pokoju; viharo vojko so prestali kjerkoli, žrtvovali za domovino svojo kri — slava slovenskim alvincem!

Grozna vigilija, grozna priprava k jutrajšnjemu dnevu! Jutri je vseh mrtvih dan...

Sovražni in naši strelci so švigali neprestano skozi zračne prostore nad Gorico. Vzduh se ti je tukaj zdel kakor od viharja razburkano morje. Tako je na teboj žvižgalo, plesalo, sikalo in se zvijalo! Sovražnik je pošiljal svoje granate in šrapnelle na vsa mogoča kota onstran na vznožni periferiji Gorici. Vseh Svetih dan popoldne je bil včeraj. Druga leta, tudi lani, je mrgolelo ljudi na poti proti pokopališču. Včeraj in danes je bila ta pot popolnoma mrtva. Življenje so ji dajali le sovražni strelci, ki so padali tu in tam ob njej, na pokopališče samo, v grobnice in grobove na njem ter vpili od daleč ljudem: Stojte, mi smo grob in smrt! In ljudje so obstajali. Grobovi na našem pokopališču so bili letos vseh Svetih dan brez cvetja in lučk, brez prijateljev in znancev in brez gorkih solza. Resnično, samo vojska more v človeškem življenju to napraviti; samo vojska in nihče drugi!

Med splošnim gromenjem so padali sempatja sovražni strelci tudi na mesto samo. Predvčerajšnjem, v nedeljo 31. oktobra, je padla zopet ena granata na poslopje, v katerem jaz stanujem. Moja ura je kazala ravno štiri in osem minut popoldne, ko se je v zraku zavrtelo in je privršelo in že z besnim treskom razpočilo, da se je vse poslopje streslo dol do svojih temeljev. Takoj smo vedeli, kdo je prišel. Počakali smo v pritličnih prostorih, kajti eni granati sledi prav dostikrat še druga in tretja. Res, prišla je druga, a se zarila v sosednjo hišo naprej. Potem je bil mir. Čez pol ure smo šli pogledat, kaj je obisk napravil. Udarila je ob hišo na dvorišču; preluknjala zidovje krog in krog, streho na več mestih pokvarila in ali po svojih drobcih ali po zračnem pritisku razbila gotovo nad 50 šip po oknih. Na tleh po dvorišču vse polno zdrobljene strešne opeke in koscev, vse polno ometa z zidov, vse pokrito s prahom. Tlak na tleh po drobcih granate deloma razbit, razjedan, razrit. Z neizmerno silo so morali drobci granate leteti in zadevati. Tak drobec je lesena vrata gladko prerezal, kakor da bi bila iz voska, ter napravil gladko, štiriogolasto podolgovato luknjo v njih; potem šel naprej ter se prav tako gladko prerezal skozi leseno dno v kadi poleg vrat ter ploščevino, ki je pokrivala dno; udaril konečno v kamenita tla, jih predril ter obstal v zemlji spodaj. To kot ena epizoda iz sedanjih bojev pri Gorici.

Danes so se pričeli ljuti boji z enako silo kakor včeraj že ob pol petih zjutraj. Naša artiljerija je strašno udarjala. Gotovo je sovražnik hotel naše vrste presenetiti, a je bil točno opažen in primerno sprejet. Kolika množica topov, ki neprenehoma bruhajo ogenj in strel! Vsaka baterija ima svoje posebnosti. Eni pravijo, da laja; drugi da kašlja; tretja, da treska; četrta, da udarja; peta gromi, druge udrihajo in zopet druge besnijo itd. Pri sovražnih streljih je prav tako. Pri nekaterih se zdi, da odmeva vsa gora, da je votel ves hrib. Pri drugih se ti zdi, da treskajo cele hiše iz višine tisoč metrov na trda kamenita tla. Črn dim se vzdiguje nad Podgorjo. Kolikokrat je tam v teh dnevih gorelo! Puške so danes predpoldne zopet in zopet pokale in strojnice drdrale — danes vseh mrtvih dan. Boj je obsegal vse goriško območje in segal daleč doli na Kras in v gore tja gor. Kakor da bi pritiskal in se valil velikanski plaz proti Gorici! V topovih in gromenju čutimo silo tega plazu; toda jez ga drži nazaj in ob jez se njegove sile drobijo v prah. Jez so naši vojaki; vojaki tudi iz vsega slovenskega ozemlja, ki branijo sedaj svoj dom in svoj rod! Tam doli za Faro je gledal laški opazovalec iz visoko se nahajajočega pripetege zrakoplova na bojno vrvenje. Tudi na jez je gledal. In konstatirati je moral, ta jez je nepremagljiv!

Krog poldneva je bojno divjanje ponehalo. Tiho je postalo. Kakor da bi sama nebesa pogledala na nas. Praporščak pa mi je pripovedoval, da so cele gore mrtvih sovražnih trupel tam zadaj za Kalvarijo, za Oslavjem, za Podsabotinom. Včeraj celi dan in danes dopoldne so topovi in puške in bajoneti neprestano delovali, da so te gore nakopičili za danes, ki je — vseh mrtvih dan. Bila sta res včeraj in danes grozna smrtonosna dneva!

Popoldne sem imel priliko gledati laške vojne jetnike, ki so jih vodili od posameznih odsekov bojnega pozorišča po mestnih ulicah na določeno mesto. Hodili so v gruclah, v večjih in manjših, v vrstah po dva in dva. Razporejenost med njimi je bila različna. Šel sem mimo gruče; vojni jetniki so molčali; ozirali se niso; upehani so bili in trudni in gladni; obleka jim je bila od včerajšnjih bojev in naličev mokra in težka in zamazana od zemlje. Eden je imel rano na obrazu; otečen je bil; oko zalito; molče je šel naprej. Zdelo se je, kakor da bi nad vsel gručo počivala neka mōra in žalost, kakor na ljudeh, ki trpijo na domotožju in so radi tega tako pobiti, brez veselja do živeža, do okolice in do družbe. — Druga gruča je šla mimo mene. Šaljivec je bil v njej, človek, ki ima srečno lastnost, da se zna prilagoditi vsakemu položaju, in ki dobi pri vsaki situaciji reči, ki

ga zabavajo. Govoril je, zbijal šale in njegov humor se je delil od tovariša do tovariša, ki so navzlic strašnim bojem od včeraj in danes pozabljali na vojskino gorje in bili dobre volje. Kolika sreča, da so imeli takega človeka v svoji sredi! — Zopet drugi so mi prišli nasproti, na vozu, ranjeni. Eden je ležal na deskah. Z roko si je podpiral glavo. Bled je bil in zmučen — zdelo se je — do konca. Ranjenec! Kdo bi z ranjencem ne imel usmiljenja? Meni je res težko postalo, ko sem videl njega pa njegovega tovariša, ki je imel obvezano roko, prevezano glavo in se tako s hrbtom naslajal na voznika. Nista ječala; ampak tiha sta bila in morda mislila na lepo domovje in na drage kdo ve kje tam za morjem in se stresala ob vprašanju, ali jih bova videla še kedaj? — In potem še ena gruča, ki mi je stopila pred oči. Častnik-jetnik je bil pri njej. Jokal je, a obličje mu je bilo temno in mrko. Ni bil ranjen. Sablje ni imel. Zakaj je jokal? Morda nam je muki pogled odgovor podajal. Jokal je sramu, da hodi kot jetnik po goriških ulicah, neranjen, brez sablje, zajet od toli zasovraženih avstrijskih vojakov; jokal je onemoglega srda, da oni — Italijani — nič ne morejo, nič ne dosejajo ob naših vrstah kakor le poraze in sramoto.

Kraj gruče pa je korakala straža z nasajenim bajonetom, naš vojak. Tudi njemu je bila obleka zamazana od zemlje; in zemlja se je držala njegovih komolcev in celo puškinega kopita. Moker je bil. Ampak da bi ga videli, kako je korakal in kak izraz mu je seval iz oči in obličja! Prav tako je zrl — tiho sem si mislil — prav tak izraz je imel na obličju. Triumfator, ko je šel na svojem vozu skozi ulice v Rimu in so na desni in levi kraj njega korakali vpreženi h njegovemu vozu zajeti sovražni kralji in knezi! —

Vse to je bilo včeraj in danes, praznik Vseh Svetih in vernih duš dan. Strašno je bilo! Hujše kakor je bilo včeraj in danes ne more biti več. Lilo je z neba kakor v potokih. Potoki in nebo so pomagali nam! Nebo čuva nad nami. Lah je ostal tam, kjer je bil. Res, tudi nas sta stala včerajšnji in današnji dan mnogo žrtev. Toda zmaga je ostala pri nas. Ni pa zmaga brez žrtev.

Od vznožja Svele Gore.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Solkan, 1. novembra 1915.

Nismo sicer prav tako tik bojne črte kakor Podgorci, Štandrežanje in drugi, vendar stojimo vsi pod nje vplivom. Naša vas šteje približno 3400 prebivalcev; skoraj vsi so ostali doma. Šli so v juliju nekateri proč, a ne kot begunci na državne stroške; večinoma njih pa je sedaj zopet doma; zunaj je ostalo le par bogatejših družin. Tudi Šentmaverci, ki so onkraj Soče v neposrednem stiku z bojno črto, so ostali doma. Nahajajo se skoraj vsi v Solkanu, od koder so čestokrat hodili ko je bilo v bojni črti bolj mirno in varno, v svoje vinograde, v svoje hiše in hrame in si od tamkaj spravljali v Solkan, kar so rabili za življenje. Navzlic vojski se izhaja, bolj revno in skromno sicer kakor drugače, a se izhaja. Ostanimo doma! a klic je med ljudmi obveljal. »Vsa umreti naj nam pustijo doma! Begunci, ki so največ dali za državo, toliko prenašajo, trpijo in še umirajo daleč od doma. Če imamo že trpeti in umirati; trpimo in umirajmo doma!« Te misli so šle od glave do glave in so konečno prevladale. Ostali so torej doma.

Stojimo pa vsi v obsegu sovražnih strelcev. Deset oseb je bilo že tudi pri nas ubitih. Najbolj žalosten slučaj se je zgodil v petek dne 22. oktobra. Tedaj so orali v ogradi v Žabjem kraju dva brata iz družine Jug, dečka 15 in 13 let, katerima je pomagal Fr. Gomišček (po domače »Ficir«), ko je visoko v zraku nad nje priplaval francoski aeroplan. Padla je bomba, se razpočila, oba dečka na mah ubila, Fr. Gomiščeka pa tako ranila, da je še isti večer umrl. Ubityh je bilo pri tisti priliki tudi par volov. Pokopani so bili vsi skupaj v soboto 23. oktobra popoldne. Ta nesreča je vse grozno pretresla. Paziti treba, sovražna letala nosijo smrt! Hiš, ki bi bile po sovražnih streljih poškodovane, ni mnogo. Jih je kakih pet, šest. Vseh hiš pa je v Solkanu nad 450. V Šentmavru so hiše že mnogo več trpele. Farna cerkev pri nas je še popolnoma nepoškodovana, prav tako podružnica sv. Roka na domačem pokopališču. Na pokopališču pa je že ena granata priletela. Tudi cerkva v Šentmavru je nepoškodovana. Drugače pa stojimo dan za dnevom v znamenju sovražnih strelcev, ki švigajo mimo nas oziroma nad nami, ali proti mostu čez Sočo, ali na svetogorsko cesto, ali na sv. Gabrijel ali pa na različne kraje krog sv. Katarine.

Hudo se imajo naši Gorjani. Stojimo n. pr. so po zadnjem obstreljevanju skoraj vse razrušene. Tudi cerkev je zelo poškodovana. Vendar so ljudje še zmerom doma; tudi njih g. kurat Simon Gregorčič se nahaja v vasi ter ima v župnišču sv. mašo za svoje ljudi. Čez 200 velikih granat je v zadnjih dnevih samo eno popoldne pri-

planinko na revnem miklovskem pokopališču, poslednjič dne 24. marca med gromom in bliskom topov, ko so sovražne krogle žvižgale nad vasio in mimo mojih ušes. Mnogo, mnogo pa jih je bilo pokopanih tistikrat na Kastelik vrhu, ki so ga tako vztrajno in junaško branili štiri dni pred povodnijo ruskih sil, ki so tedaj nastopile in navalile na nas. Ali so bili pokopani, kdo ve? Gotovo jih je pokopal sovražnik, ki mora spoštovati junake in njihovo smrt! Ali so znani njihovi grobovi? Kdo ve? Ali se dviga križ, znamenje naše odrešile vere, nad njihovimi grobovi? Kdo ve?

Čast junakom na Kastelik vrhu! Večna luč naj jim sveti!... Takrat so se izkazali.

V Olejowi Korolowki tokraj Dnjestra smo bili sčasoma našim junakom tik cerkve priredili prav lepo vojno pokopališče. Vsi naši grobovi — tudi ruskih je bilo nekaj na začetnem kraju — so stali v ravni vrsti. Vrh slehernega je stal majhen lesen križ z imenom in primernim besedilom.

Neko nedeljo, ko dočgo nismo imeli nobenega padlega, sem obiskal grobišče. Kako sem se začudil, ko sem na vsakem grobu zagledal nov velik križ iz surovega lesa, na katerega je bil pribit prejšnji »malic«. Grobovi so bili lepo opleti in z

šlo v vas. Ljudje so bežali iz hiš in se poskrili v podzemeljskih jamah in duplinah za vasjo. — V Grgar so granate tako priletale, da je bilo več težkih nesreč in da so morali ljudje iz Vasi in Britofa, ki ležita bolj ob vznožju Sv. Gore, kar proč bežati in iskati za nekaj časa drugod zavetja. —

Pri nas, hvala Bogu, ni še tako hudo. Ljudje se župan g. Jožef Vuga in občinski tajnik g. šol. ravnatelj Tomaž Jug mnogo prizadevata, da dobijo ljudje, kar rabijo za življenje, posebno moko. Bela pšenična moka se je prošli teden prodajala 1 kg po 80 v. Razdeljuje se proti plačilu na posamezne družine v gotovi večji ali manjši meri, kakor je v družini več ali manj oseb. Ne dohaja sicer vsak teden; tudi se kruh ne prodaja prav vsak dan po solkanskih pekarnah, vendar veseli bodimo, da ga sploh sempatja dobimo. Županu in tajniku pa vsa hvala za trud, ki ga s preskrbovanjem imata!

Možje in mladeniči so skoraj vsi v vojski. Dvorane, ki so tvorile prej delavske prostore stotinam mizarjev, so prazne. Mizarstva obrt počiva popolnoma. Dvorane služijo sedaj drugim namenom. V ti točki je Solkan najbolj udarjen ter je tu izgubil res vse, ves svoj značaj. Toda družine mizarjev dobivajo podpore, in zato se izhaja. Tudi si mnoge gospodinjice pomagajo s tem, da perejo in gladijo perilo vojakom. Mleka v Solkanu skoraj ni mogoče dobiti. Donajale so ga prej ženske iz Grgarja in smo ga imeli dovolj. To je sedaj docela prenehalo. Kmečkih posestnikov je v vasi sploh malo, ki bi redili krave in prodajali mleko, in tako so se ljudje vrgli na črno kavo, na podžgano in druge vrste juho, kakor vojaki. Otrok pa je radi pomanjkanja primerne hrane mnogo pomrl. Kar je senožeti po Skalnici na pobočju Sv. Gore in drugod je stalo vse nepokošeno in nepozeto. Ko je vojska z Italijo izbruhnila, seno ni bilo še godno za kosnjo; potem pa so bila sva pota v Skalnico in tudi drugam zastražena in zaprta. Seno je ostalo, kakor rečejo, za seme za prihodnje leto.

Ljudje se prav pobožno priporočajo Materi božji svetogorski predno se na kako nevarno pot podajo.

V nevarnosti so zmirom, da se domov nobenkrat več ne povrnejo. Prav tako ni bilo do sedaj še prav nobene nesreče na državni cesti iz Solkana v Gorico; dasi jo imajo Lahi v števerjanu zmerom pred očmi. Neštetokrat so že letale granate čez njo na različna skladišča in poslopja državnega kolodvora, ki že deloma izgledajo kakor da bi bila sesekana in stolčena, ljudje pa, katerih je vedno polno na cesti, niso bili zadeti. Malo tesno pa Ti vseeno postane, če privkari korakaš po njej in vidiš tu jame, ki so jih granate izkople, tam preluknjani zid, potem hišo, kateri je sovražna granata proceljno steno sesula, in Te misel obšine, kaj, ko bi zopet prav sedaj katera priletela?

Šole v Solkanu seveda ni, kar je za otroke velika škoda. Pa kako pomoči? Krščanski nauk se jim v cerkvi razlaga, kar je zelo dobro in potrebno.

Odkar je vojska z Italijo, je prišlo tudi precej novega reda v vas. Vojaštvo skrbi, da po cestah ni ne preveč blata, ne preveč prahu. Prav tako pazi pri vsakem vodnjaku vojaška straža, da ostaja voda v koritih vedno popolnoma snažna, kar je zelo važno in dobro. Tudi po dvoriščih mora vsakdo paziti na snago. Policijska ura se zelo strogo izvršuje. Od devete, da, že od osme ure zvečer vlada po vseh gostilnah popoln mir in z njim popoln mir tudi po celi vasi. Cene pri kruhu in drugih potrebščinah so pod kontrolo. Sploh je vojaštvo vpeljalo marsikatero novost, ki zaradi z njimi združenega reda ljudem zelo ugajajo. Omeniti treba tudi, da gredo vojaški zdravniki ljudem prav radi na roko, če se zatečejo k njim za svet in pomoč v slučaju kake bolezni. Ljudje jih zaradi tega zelo cenijo in radi imajo.

Vojska je; nje bližino čutimo vsak dan; tudi nje grozote se nam kažejo, ko gledamo na pokopališče, kjer so že toliki in toliki, domovini zvesti do smrti, dobili svoj počitek; ko gledamo umirajoče, rane, krvave obleke; ko se spominjamo onih, ki so se lani in letos poslovili od nas in se nikdar več ne vrnejo nazaj, toda poguma in zaupanja v Boga nismo izgubili. Mi stanujemo ob vznožju Sv. Gore pod varstvom Mater božje svetogorske!

Vseh mrtvih dan v Gorici.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Namesto zvonov — grme topovi od renega jutra z najhujšo silo. Vse ozračje nad Gorico se zvija od neprestanega treskanja, gromenja in tuljenja. Šipe v oknih zvenketajo in hiše se tresejo, kot ob potresu. Miza, na kateri pišem v naglici te vrstice, se ziblje. Pred mojim oknom leži Kalvarija, ki bruha iz tisoč ran neprestano stebre dima, prsti in dreves, kakor še nikdar doslej. Človek gleda vse to kot v omotici. Vtis je nepopisljiv in besed ni v nobenem slovarju, ki bi vsaj zajecjale,

V cerkvah gore sveče ob katafalkih in temne postave čepijo v mračnih kotih. Ustnice se ne premikajo, le glave so nizko sklonjene in duše prosijo, prosijo: za sina, brata, očeta, bratitelje . . .

Cesta proti pokopališču je prazna, le oveneli listi divjih kostanjev padajo počasi na razmočena tla. Visoki drevoredi vitkih cipres na groblju žalujejo sami in grobovi so zapuščeni in ni jih, ki bi pomogli na njih, ni jih, ki bi jih okrasili z ljubečo roko, ni jih, ki bi se z gorkim srcem spomnili svojih dragih. Ni jih, ni jih! Le ovenelo listje pada in vrbe žalujejo se sklanjajo kot dobre matere nad onimi, ki praznujejo svoj dan.

Lani so gorele luči celo noč na grobovih in drhte v vetru kot tiha znamenja večne luči, večne ljubezni. Letos gore na gričih strašna znamenja človeških strasti in sovraštva. Lani je poljubljalo solnce naša brda in naše hribe okoli Gorice, da so zagorele vse barve najlepšega jesenskega dneva. Letos leže umazane plasti črne dima na njih kot Kajnova daritev.

In težko svinčeno nebo je leglo na

nas, da čutimo še bolj vso majhnost našega življenja ob smrti, ki sega ogromno od morja do Krna, ki žanje neprestano, neprestano.

In z razmršenimi lasmi je pokleknil človek, prah in pepel in molil:

»Usmili se, oče, usmili se na tvoj narod . . .«

Na Vseh svetih dan

je bombardiranje Kalvarije in Oslavja doseglo višek. Med nevihto in dežjem so grmeli vsi laški topovi pred goriškim območjem brez prestanka do noči. Z bobnenjem nebes se je družilo rjovenje topov in treskanje granat, z bliskom se je križal ogenj šrapnelov in min. Zemlja se je tresla pod to strašno nevihto in sovražnik je napel vse sile, da bi prodrli železna vrata Gorice. Popoldne je napadala med največjim nalivom laška pehota, a zid naših Dalmatincev, ki so postali groza laške armade, se ni zrušil ne pod granato, ne pod navalom človeških teles in Cadorna je doživel nov, strašen poraz. Noč je bila mirna, iznad Pevme je ležal svet požara.

Šest laških napadov pri Zagori odbitih. — Lah zopet metali bombe na Miramar.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. novembra. (Kor. ur.) Uradno se razglasa:

Včeraj je bilo tudi na Goriškem mirnejše.

Popoldne so se nahajali posamezni odseki obmoštja pri Gorici in severni del Dobrdoške visoke planote pod ljutim ognjem topov. Osamljeni sunki Italijanov so se izjalovili v našem ognju. Ponoči smo odbili šest sovražnih napadov na Zagoro.

Nek italijanski vodilni zrakoplov je zopet metali bombe na Miramar.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Boji na Goriškem 2. in 3. novembra.

Dunaj, 5. novembra. (Kor. ur.) Iz vojne tiskovnega urada se poroča:

Tudi 2. in 3. november sta bila na Goriškem vroča dneva skoraj neprekinjenega boja, ki se je za naše čete končal tako, da so obdržale svojo že neštetokrat napadeno in razstreljeno in trdno držano obrambno črto, za sovražnika pa z novimi, strašnimi izgubami. Italijani izvajajo tu napad iz obupa. Ne glede na tisoče in deset tisoče mrtvih in ranjenih, ki jih izgubi napadalec vsak dan, mečejo vse drugod razpoložljive za boj še sposobne čete v bitko, ki se pa glede na prostor mora omejevati v tisti meri, kakor pojema napadalna sila italijanske armade.

Tim ljutejše je pa borenje na tem ožjem bojišču: boj za goriško območje. Tudi tu je pa zopet del bojne črte, ki mora prenesti posebno močne naskoke, namreč odsek Podgora. Ko smo z našim protinapadom ponoči na 2. november zopet dobili vse jarke nazaj, so ponovili Italijani ta dan svoje sunke z več svežimi polki. Mogočen ogenj artiljerije in metalcov min je vedno uvel napad pehote, a vse zaman. V boju ojekleneli branilci so odbili vse naskoke. Sovražnik, njegove čete so že popolnoma zmešane, je izgubil pri več delih svojih čet polovico moštva. Kljub temu je prišel večeraj dopoldne iznova napadati, a je bil zopet odbit. Italijanski voditelji so pa hoteli za vsako ceno prodreti. Sovražna pehota je popoldne šestkrat naskočila na postojanko, ki so jo branili oddelki pešpolka nadvojvoda Friderik št. 52 iz Pečuha. Tudi ti naskoki so se izjalovili v uničevalnem ognju. Pri sedmem naskoku je pometal ostanek Italijanov puške proč. Ujet je bil en častnik in 100 mož. Pred tem kosom bojne črte leži 800 sovražnih mrličev.

Ljutjo so se bojevali oba dni tudi pri Oslavju. Italijanom se je 2. novembra posrečilo, da so vdrl v skupino hiš na obeh straneh ceste. Včeraj so osvojili oddelki vrlega dalmatinskega domobranskega polka št. 37 celo postojanko nazaj. Ujetih je bilo 9 častnikov in 411 mož brigade Lombardija, ki je bila privedena iz severnega sosednega odseka in nekega bersaglierskega kolesarskega bataljona, ki pripada 3. armadi in ki je odrinil iz Medane s 450 možmi na bojišče, a je bil zdaj popolnoma uničen. Poveljnik bataljona in vsi častniki so padli.

Proti odseku Pevma in proti gori Sabotin je izkušal sovražnik nove sunke, ki jih je pa že preprečil ogenj naših topov.

Skupno z napadi na goriško območje so zopet močno napadali severni del Dobrdoške visoke planote in Zagoro. Zivahnije so nastopali tudi proti gori Sv. Mehaela. Pri Petovljah so se bili neprestano boji z metanjem min in ročnih granat. Več sunkov na nadvladajočo goro je bilo krvavo odbitih. Pred našimi ovirami je obležalo 250 mrtvih in ranjenih.

V odseku sv. Martina so morale naše čete tudi odbiti več napadov.

V posamezne jarke vpadlega sovraž-

nika smo, kakor vedno, vrgli iz njih. Ogenj naših topov je preprečil zbiranja in napadalne poizkuse Italijanov pri Sredi Polju in pri Tržiču.

Ravno tako brezuspešni so ostali sovražni napori proti sosednemu odseku severno od goriškega obmoštja. Močne sile so tu napadale dalje naše postojanke pri Paljevu in pri Zagori. Pri zadnjem kraju je sovražnik začasnno udril v naše postojanke. Naše čete so nato uvedle protinapad, pridobile so zopet obrambne črte in so odbile vse nadaljnje napade. Kakor izpovedujejo ujetniki, je baje poveljeval v odseku Plave—Zagora nek francoski general, kar je zelo osrčilo italijanske čete.

Iz te slike dogodkov dveh nadajnih dneh boja na Goriškem se lahko razvidi, da zasleduje sovražnik tu svoj smoter z veliko vztrajnostjo. Prejkslesj pa postavlja boj branilci v padalnih vrat v monarhijo nasproti vsaki številni premoči trdno voljo, ki preveva vsakega borilca na jugozahodu: nepremagljivo voljo, da najbolj sovražnemu vseh sovražnikov ne prepuste niti koraka dragih tal domovine in da maščujejo najsmotnejše izdajalstvo v svetovni zgodovini.

Kakor je poročal naš generalni štab dne 2. novembra, se je veliki naval italijanskih armad, ki se je vršil v drugi polovici oktobra proti naši jugozapadni fronti, zrušil z izgubami najmanj 150.000 mož za sovražnika. Tudi obupni napori, ki sovražnik še sedaj podvzame proti posameznim delom fronte, ne morejo na njegovem porazu in zmagi avstrijskega orožja ničesar izpremeniti. Neverjetno sicer, ali kljub temu trdijo laška poročila, da so zmagale italijanske čete. Nehote se spomnimo na izjave italijanskih politikov ob bitki pri Kustoci. Takrat je pisalo glasilo Crispija: »Naše uboge vojake so pri Kustoci, kjer ni nihče zmagal, niti mi, niti Avstrijci, gonili v klančino.« Enako bodo nekoč Italijani najbrže sodili tudi o bitki pri Gorici. Nepristranski opazovalec pa mora priti do zaključka, da so naše čete priborile naravnost sijajno zmago, zmago v obrambi, kakor jo dosedaj zgodovina še ne pozna.

Pri sedanjem napetem položaju na vseh bojiščih lahko z gotovostjo trdimo, da naše vojno vodstvo proti Italiji ni postavil niti moža več kot je potrebno. General Cadorna pa je med Krnom in morjem, tedaj na 60 km široki fronti postavil 25 pehotnih divizij, t. j. okroglo 350.000 pusk. Na vsak meter bojišča prideta tedaj najmanj dve puški. Obramba je imela tedaj zelo težavno stališče. Isto razmerje je bilo na Tirolskem, kjer je bilo v boju 11 pehotnih divizij s 170.000 puškami. Na 150.000 mož se cenijo italijanske izgube, skoro izključno mrtvi in ranjeni, ker so pri pasivni obrambi more ujeti le malo število vojakov. Za primer navedemo že omenjeno bitko pri Kustoci (l. 1866.), kjer so Italijani izgubili 8000 mož, od katerih je prišla polovica neranjena v ujetništvo. Če bi bile naše čete v stanju, da preidejo k protiofenzivi, bi bil poraz sovražnika naravnost katastrofalen. Tako je ostalo za izdajalca pri izgubah 150.000 mož, ki so se te dni še povišale, tako da so ga stale vse tri soške bitke okoli 300.000 mož, to je tri armade mrtvih in ranjenih. S to bitko je dosegla Italija žalosten rekord, kar v zgodovini vojsk zadnjih 250 let prekaša tretja soška bitka dosedaj najbolj krvavo bitko pri Lipskem, kjer so znašale izgube 140.000 mož. V resnici smo lahko ponosni na naše junaške čete na jugozapadu.

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 3. novembra. (K. u.) Sovražnik je skušal z vsemi svojimi skupaj zbranimi

ojačeni s trdovratnim protinapadom ustaviti našo ofenzivo in poleg tega zopet pridobiti važne od nas osvojene postojanke. Pretežno ponoči in z veliko ljutostjo izvedeni napadi so se zrušili ob trdnem odporu naših čet, ne da bi mogli započasniti dan naše ofenzive. Take akcije so se vršile v noči na 2. novembra in naslednje jutro: Na Sekstensteinu, pri izviru Rience, na Mrzlem Vrhu v krnskem ozemlju, pri Zagori v plavskem odseku, ob pobočju gore sv. Mehaela na kraški planoti. Povsod je bil sovražnik s težkimi izgubami vržen nazaj. Naša ofenziva nam je prinesla tudi včeraj nekaj novih sadov. V Zagori smo zasedli nekaj hiš in ujeli 72 sovražnikov. Na višinah zahodno od Gorice se je bil trdovraten boj v bližini vasi Oslavje. V naših rokah je ostalo 317 ujetnikov, med njimi štiri častniki, orožje in municija, ki doslej še ni prešeta. Na Kraški planoti se je naša pehota, uspešno podpirani po artiljeriji, po trdem borenju vnovič posrečilo osvojiti nekaj izmed številnih strelskih jarkov, ki vodijo na vse strani puste visoke planote. Okoli 20 ujetnikov, 2 strojni puški in veliko vojnega materijala je ostalo v naših rokah. Kljub neugodnemu vremenu so naši letalci nadaljevali svoje napade. Z uspehom so obstreljevali taborišča, strelske jarke in kolodvore.

× × ×

17. dan soške bitke.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Gorica, 5. novembra 1915.

Dvakrat je bitka že nekoliko pojemale, a le zato, da zadivja še z večjo silo. Bombardiranje goriškega obmoštja presega daleč ono pri Gorlicah, Przemyslu in Arasasu. Lah že ne obstreljuje več smoteno naših postojank, ampak iz obupa sipa ogenj in železo na vsak kvadratni meter, tudi če ni tam ne jarka ne vojaka. A vsak poizkus laške pehote približati se le za korak Gorici — je zaman. Naša moč ob Soči je trdnjša nego kdaj prej in ob njej se razbije vsak, še tako silen napad izdajalca.

Obstreljevanje goriškega obmoštja traja dalje med neprestanim deževjem. Uspehi italijanskih napadov vedno isti: krvavo so odbiti. A poleg mrtvih in ranjenih se predavajo cele skupine, kar je pač značilno za duh italijanske armade.

V Pevmi je udarila granata v nedeljo v palačo baronice Thömmel. Krasna stavba je pogorela do tal.

× × ×

Iz Gorice.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Jako veliko laških ujetnikov so Dalmatinci v sredo in četrtek pripeljali v Gorico iz Oslavja nad Pevmo, katere so nato takoj odvedli v notranjost. Ko srečajo Lahi naše vojake, jih navdušeno pozdravljajo in mahajo s klobuki. Med njimi so še skoro dečki poleg bradatih mož in mladeničev. Večkrat kriče proti Salandri, a tudi proti kralju pade ostra psotka: »gobbo« (grbavec). Kje si, navdušenje za »Veliko« Italijo?

V konsumno prodajalno železničarjev na Solkanski cesti so padle tri granate. Škoda je majhna, ranjen ni bil nihče. V mesto samo ne padajo ne granate ne šrapneli.

Napadi Italijanov

so se včeraj le semtertje ponavljali. Vidi se, da je italijanska sila ponehala. Sklepa se lahko, da so Italijani v tretji bitki pri Soči definitivno odbiti!

Italijani povsodi potolčeni in odbiti.

Poročilo prof. Lovriča v »Našem Jedinstvu«:

Sovražni topovi ne popuščajo v ljutem ognju proti P. Dočim so bili pri S. krvavo odbiti trije sovražni napadi, je pri O. došlo do bitke z ročnimi granatami, a tudi tu so bili potolčeni in odbiti.

Enako je bil tudi odsek Z. ves dan v presilnem sovražnem ognju, po katerem se je sovražnik zalezel k navalu; sprejeli so ga vrli Dunajčanje in ga popolnoma porazili.

Italijani so streljali iz topov največje kalibra na oddelke za bojno črto; v neprestanem ognju so bili predeli D. B. in J. Italijanski letalci so pa metali bombe na C. in V., toda razen pet lahko ranjenih mož ni bilo druge škode.

Da so artiljerijske borbe besnele posebno na D., se razume. Sledil je nato napad za napadom. Vsak se je s pomočjo božjo razbil ob trdih prsih naših sokolov. Sovražnikove izgube se še niti oddaleč ne morejo ugotoviti. Občutljive so in silne. Trupla padlih Italijanov so pokrila celotno polje pred Sv. M.

23. oktobra. Popoldne je sovražnik navalil na naše postojanke in dasiravno je ljuto udaril, so ga naše vendarle krvavo odbili. Italijani so napeli vse sile, da pri S. prodro našo bojno črto. Strašna borba. Najprej se je razbesnel artiljerijski ogenj nato pa navale s pretežnimi močmi; prodrli so v naše jarke, toda za malo časa. Naši so jih z junaškim protinapadom osvojili podpiri naše artiljerije popolnoma potolkli in pogнали iz jarkov; ujeli so 200

Lahov, dočim na stotine mrtvih Italijanov leži pred pozicijami, o katerih so že mislili, da jih nikdar več ne izgube. — Pri Z. so nastopili Italijani v treh vrstah, da bi prodrli v našo postojanko, a vse se jim je izjalovilo ob naših zaprekah. Tako tudi pri G., odkoder so bežali, kolikor so mogli, preganjani po naših patrolah.

Enake sreče so bili tudi v poizkusih, da pridejo čez Sočo, ter v ostalih nočnih napadih.

Na Kr., Mr. V., pri predmostju T. so besneli boji celi dan.

Močna italijanska pehota, po številu daleko večja, je jurila iz navale v navalo; a vse so se jim tu, vse, brez izjeme, izjalovile, utrpeli so strašne izgube in vrhu tega je bilo na teh mestih ujetih nad 2000 Italijanov.

Danes, ko vam to pišem, je sovražni ogenj znatno pojenjal. Je-li to znamenje konca tudi tretje njihove ofenzive?

Videli bomo, če Bog da, v dveh, treh dneh.

Lah meče bombe.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Iz Rihenberka nam še poročajo: Tekom tretje soške bitke nas vsaki dan parkrat obiskujejo francoski aeroplani. Krožijo nad vipavsko dolino ter hočejo po sili zvedeti kaj se pri nas godi. Seveda se jim to nikdar ne bo posrečilo, ker jo mora vsak laški letalec radi naših obrambnih topov urno čez mejo popihati. — V nedeljo okoli pol 3. ure popoldne zopet brnenje laškega motorja. Seveda smo ga opazovali kako se je vil skozi številne oblake šrapnelov. Ali so ga ujezili šrapneli iz naši topov ali mu naše opazovanje ni bilo všeč, v zraku začne brizgati, nato pok. Bomba je vrgel na neki vrt. Še par eksplozij, odkuril jo je nazaj proti Krasu in domov. — Štiri ali pet jih je padlo na razna mesta. Učinek: par jam v zemlji in nekaj trt izruvanih. Druge škode ni bilo. Radovedni smo, kaj bo pa Cadorna poročal o uspehu svojega letalca!

S tirolske fronte.

Vojni poročevalci poročajo iz vojnega časnarskega stana dne 5. t. m.:

Naše postojanke na južnem Tirolskem ti zapuščajo čut absolutne gotovosti, da so nezavzetne. V vročih bojnih dneh so sedaj odtele italijanskemu navalu z občudovanja vrednim mirom in hladnokrvnostjo. Častniki, ki so se udeležili vseh bojov na tirolski fronti od začetka vojske, poročajo, da so bili zadnji italijanski napadi mnogo ljubejši nego v vseh drugih bojih in da se more iz izpovedb ujetnikov sklepati, da je italijansko armadno vodstvo vse tvegalo, da to pot na tem ali onem mestu prodre. Toda povsod zama! Vsi poizkusi za prodor so bili zopet započeti z velikimi množinami čet, tako da je znašalo razmerje skoraj povsod večkratno premoč napadalcev, na nekaterih točkah, kakor Col di Lana, pa desetkratno premoč.

Taktika italijanskega napada, ki brez ozira na izgube pošilja k napadu vedno sveže naskakovalne kolone, se je izjalovila ob neomajnosti, s katero naše čete, potem ko so cele ure vzdržale najintenzivnejšo artiljerijsko pripravo, pričakujejo pahočnega napada in puste sovražnika prav do žičnih ovir, da ga potem z ognjem strojnih in navadnih pušk tembolj gotovo ugonobe.

Na Col di Lana, kjer so naše postojanke mestoma le po 80 korakov oddaljene od italijanskih, je sovražnik ponovno poizkušal, da bi preko strmega pobočja udril v naše naprej potisnjene postojanke. Ozemlje ondi za Italijane ni ravno ugodno, ker imamo greben in ondi začenjajočo se planoto trdno v naši posesti ter mora italijanski napad premagati strma pobočja, preden more do naših postojank. Toda ravno naskok na to postojanko se je vedno zopet poizkušal. Ko se je bilo dne 29. oktobra zrušilo v našem ognju že šest napadov, so naskočili Italijani še enkrat v več kolonah. Proti žilavim branilcem Col di Lana je stala desetkratna premoč, in vendar je mogel sovražnik v ogorčenem ročnem metanju zavzeti le kratek kos jarka jugovzhodno od naše prednje postojanke na pobočju. V žičnih ovirah vise tamkaj še trupla padlih Italijanov iz avgustovskih bojov, ki jih radi izpostavljenosti postojanke ni bilo mogoče pokopati, in napadi zadnjih dni so izpremenili golo skalno pokrajino v mrliško polje, s katerim je Cadorna dovolj drago plačal par metrov strelskega jarka.

V ozemlju Gardskega jezera Italijani niso hoteli opustiti svojih prizadevanj, da bi po dolini Ledra dospeli v naš jezerski odsek, in ondi obstreljuje njihova artiljerija naše čete brez vsakega uspeha.

V ledu in snegu ortlerjevega področja so naša oporišča večkrat v višinah nad 3200 m in ondi držimo na nekem gorskem vrhu sploh najvišjo artiljerijsko postojanko te vojske. Na snežiščih in lediščih stoji tu mejna straža naših topov in v dolino teko železne ulice žičnih ovir.

Pri svojih napadih na planoto Lafrun so Italijani v velikih množinah razsipali municijo vseh kalibrov brez vsakega uspeha, ker niso mogli vedno obstreljevati ciljev, marveč so hoteli z artiljerijskim pri-

tiskom doseči moralčen učinek. Tridentu se niso približali niti za korak.

Povsod ondi, kjer se jim zde dolomit-ske ceste dosegljive, koncentrirajo tudi v sedanji ofenzivi svoje glavne napade proti naši tirolski meji. V eni naših tamošnjih postojank so nedavno tirolske čete pogonale sovražnika s kamenjem nazaj v njegove jarke; kameniti plazovi so že večkrat storili svojo dolžnost in bombe, ki jih znajo naši vojaki spretno lučati, zapirajo sovražniku, ki naskakuje skozi soteske in prelaze, pot. Njihovi eksplozivni učinki so bili za italijanske oddelke mnogokrat usodni.

Kako poroča Cadorna.

Dunaj, 5. novembra. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Uradno poročilo italijanskega vrhovnega vojnega vodstva z dne 2. novembra trdi, da je na podgorski višini zahodno od Gorice predrt štirikratna zelo močna črta strelskih jarkov.

Temu nasproti se pribije, da se Italijanom — kar je sicer znano iz naših opisovanj — pri svojih ponovnih velikih napadih na podgorsko višino pač nekajkrat posrečilo vdreti v male dele jarkov naše prve postojanke, da so pa bili vedno kar najhitreje vrženi iz njih. Čez prvo postojanko pa ni še prišel noben Italijan — izvemši voje ujetnike.

Bolgari v Nišu. — Paračin uzet. — Zavezniške čete pred Kraljevom.

Sofija, 5. novembra. (Kor. ur.) »Agence telegraphique Bulgare« javlja: Bolgarska divizija je vkorakala v Niš.

× × ×

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. novembra. Uradno se poroča:

Naše v ozemlju Orjen vojskujoče se čete so včeraj vzele z naskokom med obkoljevalnim napadom zahodno od Grahova kvišku štrlečo goro Mice Motiko, razkropile so črno-gorsko posadko in so jo večinoma ujele. Tudi vzhodno od Trebinja so vzeli naši več obmejnih višin. Južno od Avtovca so izpraznili naprej potisnjeni oddelki pred premočnim sovražnikom nekaj na sovražni zemlji se nahajajočih postojank.

Armada generala pl. Kövesza potiska Srbe pri Arilju in južno od Čačaka v gore. Nemške čete te armade se bližajo Kraljevu. Avstro-ogrške sile, ki prodirajo čez višine vzhodno od doline Gruče, so vrgle sovražne zadnje oddelke.

Armada generala pl. Gallwitza je vkorakala v Paračin.

Tudi prodiranje bolgarske prve armade napreduje.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 5. novembra. (Kor. ur.) Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Zasedene so v dolini Moravica višine pri Arilju. Južno od Čačaka je prekoračena Jelica Planina. Na obeh straneh gorovja Kotlenik so naše čete vrgle sovražnika in dosegle med zasledovanjem severni breg zahodne (Goljske) Morave na obeh straneh Kraljeva. Ujele so 1200 Srbov. Vzhodno od Gruče je vrgla armada generala pl. Gallwitza sovražnika čez črto Godačica—Santarovac, vzela je z naskokom višine južno od Lugomira in zasedla v dolini Morave kraje Čuprija, Trešnjavice in Paračin; dovedenih je 1500 ujetnikov.

Vrhovno vojno vodstvo.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 5. novembra. (Kor. ur.) Uradno vojno poročilo 3. novembra:

Prodiranje se je nadaljevalo na celi bojni črti. Naše čete so zasedle v smeri Boljevac—Paračin sotesko Krivovirski Timok pri Lukovu (približno 30 km vzhodno od Paračina); ob tej priliki smo zaplenili 6 srbskih topov in ujeli 500 Srbov. Pri Nišu so dosegle naše čete utrdbeni pas trdnjave. V dolini bolgarske Morave smo osvojili Čemernik (gorska višina 9 km severovzhodno od Sardulice), Panaplanine in Črne-Trave (6 km severno od Čemernika—Orčaka). Južno od Strumice so napadle naše čete premočne francoske sile, ki smo jih odbili.

× × ×

Srbsko poročilo.

1. novembra. Ker prodira sovražnik proti Kragujevcu, smo se umaknili na naše postojanke južno od tega mesta. Na vzhodni fronti smo se umaknili pred sovražno premočjo v smeri Nišave, dočim sovražnik v središču v smeri na Belo-Palanko divje beži, pri čemer ima težke izgube.

Črno-gorsko uradno poročilo.

Cetinje, 3. novembra. Boj južno od Višegrada je 1. novembra še trajal. V zadnjih dneh je bilo ujetih 300 sovražnikov. Sovražnik je imel nad 800 mrtvih in ra-

Ne pedi zemlje Lahu.

Lugano, 5. novembra. (Kor. ur.) »Corriere della Sera« prinaša vest korespondenčnega urada, ki zavrača govorice o odstopu avstrijskih zemelj Italiji in pripominja, da se ne ve, na kakšne govorice da se namigava. V Italiji so prepričani, da Avstrija svoje zemlje neče odstopiti, kar pomeni, da se morali Italijani k laškemu narodu pripadajoča ozemlja priboriti z orožjem.

Cadorna — odlikovan.

Pariz, 5. novembra. Francoska vlada je sklenila podeliti generalu Cadorni veliki kordon častne legije. Generalu Gourand je naročeno, da izroči to visoko odlikovanje italijanskemu generalštabnemu načelniku.

Zasedanje italijanskega državnega zbora.

Berlin, 5. novembra. »Berl. Tagebl.« poroča iz Lugana: Rimski listi poročajo, da se skliče italijanski državni zbor najbrže 1. decembra.

Italija si noče vezati rok radi posebnega miru.

»Neue Hamburger Zeitung« javlja iz Lugana, da je italijanski ministrski svet odklonil angleški predlog, da naj Italija pristopi k londonskemu dogovoru, da ne sklepa posebnega miru.

njencev. Po strašnem nočnem boju je zasedel sovražnik Troglav (višina kota 1415, približno 12 km južno od Avtovca).

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 3. novembra ob 3. uri popoldne. Dve bateriji (bataljona?) sta napadli 30. oktobra naše območje Krivolak. Zlaha smo jih odbili. Nadaljujoč delne operacije v odseku Strumica smo napredovali na južnih robih obmejne gorovja.

Beg Srbov.

London, 5. novembra. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« poroča iz Rima: Pred sovražno armado ne beži le srbska vojska, marveč tudi prebivalstvo. Nepregledna vrsta beguncev koraka pred srbsko vojsko. Zdi se, kakor da vse ljudstvo zapuša nesrečno deželo. Proti jugu se umikajo skozi dolino Morave. Dežela je tu poplavljen, zasledovanje je vsled strašnega dežja tu zelo težavno. Srbske izgube so le malenkostne. Armada je še nedotaknjena. Armada, ki je prisiljena, da se mora umikati, še ni premagana in se še lahko brani. Srbska vlada je sklenila, da prepelje arhive v Mitrovico, državni zaklad pa v Bitolj. Trenutno je glavno mesto Kraljevo, (ki je pa zdaj že tudi najbrže v naših rokah. Op. ur.).

Srbi težko poraženi.

Lion, 4. novembra. Iz Aten se poroča da so bili Srbi pri Velešu težko poraženi. Srbi, ki so napadli bolgarske postojanke, so bili popolnoma poraženi in so imeli 25 tisoč mrtvih in ranjenih. Srbska vojska se splošno umika in se je zakopala v klancu Bubana, da se tam upre bolgarskemu prodiranju. Ker se Srbi umikajo proti Bitolju, se misli, da ni ničesar več na poti združitvi bolgarskih in avstrijskih čet pri Mitrovici.

Boji pri Valandovu.

Rotterdam. »Reuter« poroča iz Soluna: Pri Valandovu so se bili 3. novembra skoraj cel dan ljuti artiljerijski boji med francoskimi in bolgarskimi četami. Podrobnosti še niso znane. Srbi so se baje v dobrem redu umaknili v Tetovo. V bojih za pota, ki vodijo v Prilep in v Bitolj, se Srbi še drže nasproti divjim napadom Bolgarov. Reuter poroča dalje, da Bitolj in Prilep še nista neposredno ogrožena, a da so prebivalci zelo nemirni.

»Reichspostin« vojni poročevalec javlja iz Sofije: V bojih pri Valandovi je nastopil premor. Angleži in Francozi imajo za hrbtno velike težave. Njihovi dosedanji napadi so bili krvavo odbiti.

Boj za Leskovac.

Berlin, 5. novembra. »Telegraphen-union« poroča iz Sofije: Strašno borenje ob srbski fronti je z včerajšnjim dnem, ko se je z osvojitvijo Vrandola in Vlasinice dosegla združitve vseh proti Nišu prodirajočih bolgarskih čet, stopilo v nov stadij. Okoli Niša potegnjena obrambna fronta Srbov, ki obsega približno Aleksinac, Niševac, Sičevo in sega čez Nišavo in višine Svua do Leskovca, je na vzhodu že na več mestih vtisnjena. Na trdnjavski način sezidano srbsko obrambno postojanko pri Leskovcu bo doletela ista usoda kot pri Priotu. Medtem ko Leskovac od juga napadajo močne bolgarske sile, je mesto od vzhoda in zahoda že obkoljeno, tako da se ne more več rešiti popolne obkolitve. Z Leskovcem pade Bolgarom v roke ključ do cele srbske moravske obrambne postojanke.

Kritičen položaj Srbije.

Sofija, 5. novembra. Z zavzetjem mesta Boljevca je Niš od severa ogrožen.

Osvojitve Čačka resno ogroža srbsko umikanje. Z veliko močjo poskušeni srbski predor pri Vranji so Bolgari krvavo odbili. Bolgarske operacije v južni Makedoniji srečno potekajo. Francoske čete jugovzhodno od Prilipa so bile popolnoma uničene.

Magrini opisuje v listu »Secolo« položaj Srbije takole: »Srbski generalni štab je zelo vznemirjen, ker je izostala pomoč entente. Že 13. oktobra je bil položaj brezupen. Srbska armada bo v skupine razdeljena razbita. Umikanje Srbov ni umikanje armade, marveč celega naroda. Srbski uspehi ob Drini ne navdušujejo več čet. Niš je brez prebivalcev, vse trgovine so zaprte, ljudje so pobegnili.

Bolgari prodirajo od Veleša proti Bitolju. Osvojili so višino Babuno med Velešom in Prilepom. Srbi se umikajo proti Bitolju, ki je brez ljudi. Prebivalci so pobegnili na Grško. Niš je popolnoma osamljen.

Srbski pravosodni minister je dejal: Mobilizacija Bolgarije je bila za nas žalostna ura. Zaman smo prosili entento, naj nam pusti proste roke, da bi napadli Bolgare, predno so končali mobilizacijo. Naša pokorščina je postala naše prokletstvo. Naš položaj je strašen. Če ententa hitro ne pošlje pomoči, ne bo več naša Srbije.

Boj v prelazu Babuna.

London. (Kor. ur.) Reuter poroča 3. t. m. iz Soluna: Ljut boj med Srbi in Bolgari se bje v prelazu Babuna, ki varuje pot iz Prilepa v Bitolj. Artiljerijski dvoboj med Francozi in Bolgari pri Valandovu in pri Strumici je trajal skoraj cel dan. Podrobnosti še niso znane. Srbi se baje glede na sovražnika umikajo v dobrem redu.

Angleži zasedli drugo črto.

London. (Kor. ur.) »Reuter« poroča iz Soluna 4. t. m.: Znatne angleške sile so dosegle 30. oktobra francoski odsek in so zasedle drugo črto. Tvorile bodo pozneje lasten angleški odsek, ki leži južno od francoske črte in omogočuje, da bodo mogli Francozi prodirati.

Ruski napad na bolgarsko vzhodno obrežje.

Budimpešta. »Politika Hirado« poroča iz Bukarešta: V Odesi in v Sevastopolju so vkrcali tiste ruske čete, ki so določene da napadejo Bolgarijo na vzhodnem obrežju.

Napačna poročila o Bolgariji.

Sofija. (Kor. ur.) »Agence Telegraphique Bulgare« poroča: »Secolo« in del inozemskega časopisja je poročal, da so bili aretirani voditelji opozicije Malinov, Teodorov in Danev. Poročilo je popolnoma izmišljeno, kakor tudi nadaljnje poročilo, da so bili radi veleizdaje ustreljeni v Varni trije bolgarski mornariški častniki. Imenovani voditelji opozicije so v Sofiji popolnoma svobodni in so v najboljših razmerah z vlado, ki ni nikdar mislila na to da bi jih zaprla. V Varni se ni izvedle nobena smrtna obsodba, kar naj zadošča.

Albanci proti Srbiji.

Lugano. Iz Cetinje se poroča: 5000 do 6000 dobro oboroženih mohamedanskih Albancev je prekoračilo srbsko albansko mejo in so krenili proti Ohridi.

Ententine čete v Solunu.

Solun, 5. novembra. V Solunu izkrcani Francozi so postavili drugo taborišče in sicer v bližini malega rta Karaburnu. Zdi se, da zelo gledajo nato, da je taborišče v bližini morja ali pa da nameravajo še bolj obkoliti Solun, kot je doslej. Zavezniški so doslej poslali velik del izkrcanih čet v Srbijo. Francozi so šli v Valandovo, drugi del je v dolini Vardarja. Angleške čete so pri Gevgeliju.

× × ×

Niš.

Trdnjava in mesto Niš leži na vzhodnem robu 28 km dolge in 5 do 10 km široke kotline, ki se prične ob Moravi pri Orljanju in se zoži pri Pesici, katero ožino obvladuje utrjeni Aleksimac. Mesto Niš leži ob Nišavi 10 km proč od njenega izliva v Moravo. To kotlino obdajajo važni gorski hrbti, visoki povprečno okoli 800 metrov, kateri imajo že karakter sredogorja, med tem ko leži Niš 189 m nad morjem.

Trdnjava leži okoli 8 km severno od mesta, ki obstoji iz treh stalnih utrdb. Naprej potisnjeni fort se nahaja severovzhodno od Malca, kateri obvladuje cesto, vodečo iz Knjaževca v Niš in železniško progo Piro—Niš. Temu nasproti leži okoli 3 km od Nišave oddaljen drug močan zaporni fort pri vasi Banja, ki varje cesto in železniško progo iz Pirota v Niš, med tem ko obvladuje sotesko, skozi katero teče reka in gre železniška proga. Nadaljne utrdbe se nahajajo na južni mestni strani pod Seličevico Planino in trije forti varjejo Niš pred napadom od zahodne smeri. Niš tvori veliko taborišče, ojačeno z modernimi forti. Obseg trdnjavskega pasu znaša okoli 50 km. Mesto služi kot veliko skladišče in ima v ta namen zgrajenih tudi obilo važnih vojaških poslopj, kakor na

primer skladišča za artiljerijo in pehoto in parne pekarnice. Niš je za zbirane večjih sil že zato pripravljen, ker tvori križišče železnice, ki vodi v Belgrad, Solun in Sofijo; ravno tako ima Niš 5 cest, ki vodijo iz strateško važnega ozemlja.

× × ×

Kaj mislijo o Venizelosu.

»Berliner Tageblatt« pravi, da je k padcu Zaimisa pripomogla tudi ljubosumnost na zmagovite Bolgare. »Lokalanzeiger« ne veruje, da bi se kralj nenadoma vzdal državniku, ki je dvakrat moral odstopiti, ker je bil v očitnem nasprotju s kraljem. »Vossische Zeitung« pravi, da si je Venizelos zaprl pot v moči z odkrito izjavo, da bo začel vojno proti Bolgariji, kakor hitro pride do moči. — Grški krogi v Sofiji so mnenja, da padec Zaimisa ne pomenja ravno zmage pristašev entente. Takega razvoja je bilo vsled Venizelosove agitacije pričakovati. Najbrže bo kralj razpustil zbornico in razpisal nove volitve. Ljudstvo je tako razjarjeno na Angleže in Lahe, da je upati na veliko zmago nevtralistov pri volitvah. — V Rimu je Zaimisov padec napravil živahen vtis, pa »Corriere della Sera« svari pred velikim optimizmom. Ni ravno gotovo, da pride na krmilo Venizelos. Kralju bo začel staro igro iznova. Ravno tako ni verjetno, da se tudi položaj spremeni. Kralj in stranka Nemcev, generalni štab najbrže ne bodo šli za Venizelosom, ki hoče vojno z Bolgarijo.

Venizelosov nastop.

Pariz, 5. novembra. (Ag. Havas.) Sledede zanimive stavke je izrekel v zadnji seji grške zbornice Venizelos:

Tekom zadnjih dni smo že globlje občutili bolešč, da ogroža našo deželo naš dedni sovražnik, ki se bo obrnil po zmagi nad Srbijo proti nam. Jutri bomo osamljeni brez zaveznikov, brez prijateljev bomo stali pred močnim sovražnikom. Poslancu, ki je vprašal Venizelosa, če hoče kralj narodov pogin, je Venizelos odgovoril, da ni hotel govoriti o kralju, na vprašanje pa bo odgovoril, kakor se spodobi. V ustavnem režimu ne more kralj imeti nobene odgovornosti, ni treba govoriti o kraljevi politiki, ker ne obstoja. Kralj gotovo noče naredovega pogina. Potem je nadaljeval: Naš režim je ustaven. Samo vlada je odgovorna. Kralj ima pravico, da je drugih misli nego vlada, če ne soglašajo vlada z ljudstvom. Pri zadnjih dogodkih pa ne obstoja noben nesporazum. Kralj je izboren vojskovodja, nima pa zadostne politične skušnje. Venizelos dela odgovorne tiste, ki niso kralja obvestili, da ne sme krona omalovaževati zaupanja zbornice do vladajoče vlade. Tu je izpregovoril Gunaris in izjavil, da bo Venizelosa politika nedvomno strumoglavila deželo v pogin. Tevtokis je isto govoril in rekel, da bi bila vojska in brodogradnja, če bi se bila Grčija spustila v boj. Nato je Venizelos poudarjal ugodnosti svoje politike v februarju, češ da bi bili Bolgarija in Rumunija sledili Grčiji in bi bili Grki dobili veliko odškodnino v Mali Aziji za malo ceno, če bi bili opustili svojo nevtralnost. Srbija bi bila tedaj mogla postaviti 150.000 mož. Naša politika onemogočuje s tem, da je v službi Nemčije, uresničenje narodnih sanj. Doživeli bomo uresničenje bolgarskih sanj in okrepitev turške moči. Venizelos je rotil vlado, naj ne zamudi prilike, ki se ponuja le vsakih tisoč let.

Rumunsko žito dobimo.

Bukareški listi z dne 5. t. m. potrjujejo, da se je po Donavi že začelo s prevajanjem žita.

Ententini načrti na Balkanu. — 100 vlakov francoskih čet v Albanijo.

»Frankf. Ztg.« ima iz Carigrada: Domneva se, da ententa resno pripravlja združeno akcijo. Rusija bo nastopila na raznih točkah. Sedaj je tudi gotovo, da Rusija potiska svoje čete prav na rumunsko mejo. Rusi so imeli prehod čez Rumunijo vedno v mislih. Več znakov govori, da Rumunija tega ne bo gledala križem rok. — Angleška in Francoska mislita čete izkrcati tudi v Kavali in Dedeagaču. Za novo operacijsko bazo so si izbrali tudi albansko, sedaj grško, pristanišče Santi Quaranta. Iz Marseille je preko Italije 100 vlakov peljalo francoske čete v Bari. Večino teh čet mislijo poslati iz Santi Quaranta preko Gorice v Bitolji, pa to bo šlo le počasi, ker bo gorato ozemlje delalo veliko težav.

V Rumuniji odloči parlament.

Budimpešta, 5. novembra. »Az Est« ima z Bukarešta: Ministrski predsednik je odposlanstvu poslancev iz peterskih okrajev izjavil, da bo sklical zbornico in se prepričal, ali zbornica odobrava njegovo ravnanje in če ga hoče podpirati. Na koncu je izjavil, da ne more trpeti, da bi posamezniki usilili državi politiko pustolovščine.

Filipescu proti dinastiji.

»Südsl. korr.« javlja iz Bukarešta: Po nedeljskem zborovanju v Braili je imel Filipescu na nekem banketu govor, kjer je brezmejno napadal vlado in dinastijo. Rekel je tudi: »Brez Sedmograške ne damo za dinastijo niti dveh grošev.«

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. novembra. (Kor. ur.) Uradno se razglasa:

Za Siemikovec so se tudi včeraj bojevali cel dan. Končali so se boji tako, da Rusi popolnoma prepodeni iz kraja in z zahodnega brega Stripe. Sovražnik nam je zopet pustil 2000 ujetnikov. Sedmograški honvedski diviziji, ki se je nahajala štiri dni in štiri noči neprestano v boju, gre največji del zasluge, da so se zopet pridobile vse postojanke.

Severno od Komarova ob spodnjem Stiru je vzetih nekaj ruskih jarkov.

Zahodno od Rafalovke je vdrl sovražnik v naše postojanke, s protinapadom je bil vržen iz njih. Boji še niso zaključeni.

Sicer na severovzhodu in v številnih delih bojne črte močnejše deluje artiljerija.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 5. novembra. (Kor. ur.) Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Vojna skupina generalfeld-maršala pl. Hindenburga.

Ne glede na izredno visoke izgube so Rusi nadaljevali svoje brezuspešne napade med jezeroma Sventen in Ilzen kakor tudi pri Gatenem. Pri Gatenem so se štirje močni napadi izjalovili pred našo postojanko.

Vojna skupina generalfeld-maršala princa Leopolda Bavarskega.

Pripetilo se ni nič važnega.

Vojna skupina generala pl. Linsingena.

Severnozahodno od Čartoriska smo vrgli Ruse po kratkem sunku čez Kosciuchnowko na Wolczek zopet v njih postojanke nazaj. Vzhodno od Budke napreduje naš napad. Odbitih je več ruskih protisunkov severno od Komarova. Pri četah generala grofa pl. Bothmerja je dovedel naš napad na tiste Ruse, ki so še držali del Siemikovc, do uspeha. Ujeli smo zopet nad 2000 Rusov.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 2. novembra. Nadaljuje se brez posebnega uspeha 31. oktobra pri vasi Kemmern (7 km zahodno od Šloka) pričetni boj. Nek sovražni napad zahodno od jezera Babit, ki se je izvedel istočasno kakor napad pri Kemmernu, je prvotno uspel. S protinapadom smo obnovili stari položaj.

Vzhodno od Friderikova je poizkušal sovražnik na nekaterih mestih s čolni priti na desni breg Dvine, kar mu ni uspelo. Zahodno od Dvinske, v bojih južno od jezera Sventen, so naše čete 31. oktobra napredovale. Pri vasi Volka (20 km južno-vzhodno od Baranovičega) smo ob nekem malem nočnem napadu ujeli 170 sovražnikov.

Ponoči na 1. november se je posrečilo našim strelcem vzhodno od Hute Lisovske, severnozahodno od Čartoriska, da smo s presenetljivim napadom zasedli sovražne strelske jarke, ujeli 412 Avstrijcev in Nemcev in zaplenili strojne puške. Ljut boj pri Rudki, zahodno od Czartoryska, se nadaljuje. Proti večeru 31. oktobra je sovražnik iznova napadel pri Komarovu, a smo ga odbili, pogнали v močvirja in uničili. Število mrtvih se težko dožene. Na bojišču leže kupi sovražnih mrličev. Ob obnovljenem napadu je imel sovražnik nove izgube in se je umaknil v svoje strelske jarke.

Južnozahodno od Tarnopola (21 km) se je posrečil našim četam prehod čez jezero Iszczekow. Izkrcale so se ponoči na drugem bregu, prekoračile so več črt žičnih ograj, napadle sovražnika, zmedle njegove vrste in usmrtille velik del Nemcev in Avstrijcev z bajonetom. Ujele so približno 400 mož. Pri Siemikowcu ob Stripi, južno od jezera Iszczekow, boj še traja. Naše čete so vzele z naskokom dne 1. t. m. vas Rakowiec (4 km južno od Siemikowca) in gozd Rakowiec. Dozdaj se je dogladno, da je bilo ujetih Nemcev in Avstrijcev v bojih 31. oktobra in 1. t. m. ob Stripi 80 častnikov in 3500 vojakov.

RUSKE ČETE SE ŠE NISO NAVELIČALE BOJEV.

Kodanj. Sotrudnik »Timesa« poroča iz ruskega glavnega stana: Naročeno mi je naj popravim vsa poročila, ki govore, da so se ruske čete naveličale bojev. Ruska armada goreče želi, da ob skupni ofenzivi vseh sil četverostranzuma zopet dokaže svojo prejšnjo vojaško vrednost.

LVOV SE NE IZPRAZNUJE.

Dunaj, 5. novembra. (Kor. ur.) Iz vojne časnikarskega stana: List »La Suisse« objavlja iz Bukarešta, da se Lvov zopet izpraznjuje, da premeščajo arhive in banke, ker pričakujejo napada Ivanova. Te trditve so izmišljene od prve do zadnje besede in smešne.

JAPONSKA IN VOJNE POTREBŠČINE ZA RUSIJO.

London, 5. nov. Newyorška »Associated Press« poroča iz Tokija: Pripravljane

nje vojnih potrebščin za Rusijo hitro narašča. Izdelujejo se velike množine železniških voz, tračnic, železniških pragov, lokomotiv, topov, pušk, čevljev in drugih usnatih predmetov.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 5. novembra. (Kor. ur.) Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Vzhodno od Le Messnilla po Francozih že zasedeni mali konec jarka (primerjaj dnevno poročilo dne 26. okt.) se je danes ponoči izčistil. Protinapadi na po naših četah z naskokom vzeti jarek severno od Masiges so se krvavo odbili. Na vzhodnem koncu jarka se še bojujejo z ročnimi granatami. Število ujetnikov se je povišalo na 3 častnike, 90 mož. Zaplenjenih je 8 strojnih pušk, 12 malih metalcev min.

Angleški vrhovni poveljnik maršal French je trdil v neki uradni brzojavki: Iz seznamov izgub sedmih nemških bataljonov, ki so se udeležili boja pri Loosu, je razvidno, da so znašale njih izgube približno 80% njih moči. To poročilo je popolnoma izmišljeno.

Vrhovno vojno vodstvo.

Potopljen angleški transportni parnik.

Frankobro, 5. novembra. (Kor. urad.) »Frankf. tg.« poroča iz Madrida, da je nek podmorski čoln potopil angleški transportni parnik »Wodziel«, ki je vozil strelivo.

Dnevne novice.

— Podpisovanje tretjega vojnega posjila se ne bo podaljšalo.

— Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko o izpremembi najvišjih cen za nadrobno prodajo mesa in špeha v deželni glavni mestu Ljubljana. Za nadrobno prodajo mesa, nadalje svinjskega špeha in svinjske masti veljajo sedaj naslednje najvišje cene za en kilogram: a) Goveje meso, in sicer: volovsko meso, sprednje, s priklado 3 K 80 v.; volovsko meso, zadnje, s priklado 4 K 10 v.; volovsko meso, krav in bikov, sprednje, s priklado 3 K 20 v.; meso krav in bikov, zadnje, s priklado 3 K 70 v.; rostbœuf 5 K; pljučna pečenka, filet 5 K; bržola 5 K; vampi (očičeni in oparjeni) 1 K; pljuča 80 v. Na zahtevo kupca se mora prodati meso s priklado po za to določeni ceni. b) Telečje meso, in sicer: sprednje 3 K 30 v.; zadnje 3 K 60 v.; zrezek 4 K. c) Svinjsko meso, in sicer: sprednje, domačih prašičev, sveže 4 K 10 v.; sprednje, domačih prašičev, prekajeno 4 K 50 v.; zadnje, domačih prašičev, sveže 4 K 50 v.; zadnje, domačih prašičev, prekajeno 4 K 90 v.; meso ogrskih prašičev, brez razlike, sveže 3 K 70 v.; meso ogrskih prašičev, brez razlike, prekajeno 4 K 10 v.; svinjska glava (domačih in ogrskih prašičev), sveža 1 K 60 v.; svinjska glava (domačih in ogrskih prašičev), prekajeno 2 K 20 v.; svinjski parkelji (domačih in ogrskih prašičev), sveži 1 K; svinjski parkelji (domačih in ogrskih prašičev), prekajeni 1 K 20 v.; svinjska pljuča (domačih in ogrskih prašičev) 2 K 40 vin. d) Svinjski špeh in svinjska mast, in sicer: špeh domačih prašičev, svež 3 K 90 v.; špeh domačih prašičev, prekajen 4 K 30 v.; svinjska mast domačih prašičev 4 K 10 v. Ako se vrši prodaja tega blaga v prodajalnah ali na stojnicah, morajo imeti obrtniki nabite najvišje cene v svojih prodajalnah, ozir. na stojnicah. Kdor se ne ravna po teh predpisih, bo najstrožje kaznovan po določenih obrtnega reda za vsak posamezen primer z denarno globo do 1000 K ali z zaporom do treh mesecev.

— Gospod nadporočnik Henrik Majcen, je bil dne 13. oktobra l. l. na severnem bojišču težko ranjen v desno koleno in se nahaja sedaj v bolnišnici v ruskem ujetništvu v Moskvi.

— Morilec orožnika Martin Zupet prijet. Dne 5. t. m. zjutraj je bil pri Žumberku ob hrvaški meji nevarno obstreljen morilec orožnika leta 1884. rojeni Martin Zupet. Pobegniti je nameraval na Hrvaško. Aretiral ga je orožniška patrulja iz Spodnjega Suhora in ga prepeljala v Metliko. Zupeta prepeljejo v Ljubljano, da ga sodi vojaško kot naglo sodišče. Pri Zupetu so našli 400 kron denarja, osem prstanov, dva samokresa s strelivom. Zupet je bil že štirikrat kaznovan zaradi tatvine, javnega nasilstva in postopanja. Dvakrat je bil obsojen v šestmesečno ječo. Delal je tudi že v Ljubljani kot prozni delavec. Išče ga tudi ljubljansko deželno sodišče in radi vlomov v župnišča in radi dvakratnega posilstva. Njegov tovariš Štrukelj še ni prijet in se še klati okoli Trebnjega in St. Ruperta. Upa se, da stroga roka pravice kmalu prime tudi Zupetovega sokrivca Štruklja.

— Pozor delavci za Pulj. In sicer: Gaber, Debevc, Debut, Radetič, Kovač, Farbar, Matejkovič, Trobec, Adam, Slevc,

Krivec, Glavič, Slanjak, Trsočglavec, Schmelzer in Rolik naj se zbero v nedeljo, 14. novembra, ob 12. uri ponoči v Ljubljani južni kolodvor na cesti pred glavnim vhomod, odkoder se odpeljejo ob 1. uri ponoči v Pulj na delo. Kasneje priglasi delavci naj počakajo na drugi poziv.

Ljubljanske novice.

Ij Odlikovanje. Svetnik trgovske zbornice g. Jean Schrey v Ljubljani je bil za zasluge za Rdeči križ odlikovan s srebrnim častnim znakom II. razreda.

Ij Laški ujetniki v Ljubljani. Včeraj popoldne so pripeljali v Ljubljano 630 ujetih laških vojakov. Veliko pozornost so vzbudili, ko so korakali skozi mesto ti blede obrazi, vojaki brez sukenj, katere je zeblo, ter so imeli roke v žepih. Le malo jih je bilo ranjenih — nosili so roko v obvezi — in še ti le lahko.

— Tretje 5½% avstrijsko vojno posojilo. Pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani, kot oficialnem subskripcijskem mestu, je bilo do včetega 4. novembra t. l. od 283 strank srbskibranih 3,667.500 K tretjega 5½% avstrijskega vojnega posojila. — Z ozirom na to, da poteče subskripcijski termin dne 6. novembra 1915, opozarjamo nujno p. n. reflektante, da ne mudoma priklase svoje prijave. — Vsem subskribentom povrnemo ½% provizije od subskripcijskega kurza 93-60, tako da znaša čista subskripcijska cena 93-10.

Angleži proti Bagdadu.

Kolin, 5. novembra. Iz Berlina poroča »Kölnische Zeitung«: Med tem ko Turčija na različnih bojiščih ne drži samo svojega prostora, marveč si je, kakor n. pr. pri Dardanelah, priborila tudi zmage, se razvija ob spodnjem delu Evfrata in Tigrisa vojaški položaj, ki zahteva, da se v najhujšem času pošljejo tja večje čete. Angleži, ki hočejo tu po porazih na Dardanelah rešiti čast svojega orožja, so zbrali velike čete in prišli že v bližino Bagdada. Ni še gotovo, če se bo Angležem posrečilo zasesti Bagdad, ali če bo turški ekspedicijski zbor, ki je že na potu, pravočasno došel tja.

Slovenski zemljevid Evrope. Merilo 1 : 4.000.000. Velikost zemljevida 1 m 15 cm x 85 cm. Cena 2 K 40 vin. Ta zemljevid nudi najlepši pregled za vse slučaje in potrebe, istočasno bo pa ustrezal tudi za orijentacijo pri zasledovanju vojnih dogodkov na vseh bojiščih. Zaradi velike oblike bo najbolje služil na steni. Izredna natančnost in preglednost sta prvi prednosti tega zemljevida, ima jih v toliki meri, kakor noben drug zemljevid Evrope v istem merilu.

Fellerjev dobro učinkujoči, bol lažjajoči fluid iz rastlinskih esenc z zn.

„EISA-FLUID“
za razkrajajoča

izpiranja vratu.

12 steklenic poštine prosto 6 kron. Lekar-nar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 285 (Hrvatska). — Čez 100.000 priznanic.

Kino Central v deželni gledališču.

Veliki nedeljski vsopred od danes 6. nov. do ponedeljka 8. nov.

POT POKORE.
(Usoda človeka.)

Walter Schmidthässler v glavni vlogi.

Srčni zdravnik.

Krasna veseloliga.

Najnovejše kinematografske slike z bojišč.

Pri naših letalcih na italijanskem bojišču. — A madni poveljnik pl. Boroevič s svojim štabom. — Vojno življenje na planinski črti. — Kako se do naša četam na italijanskem bojišču provijant munijejo. — Slike z ruskega bojišča itd.

V l. nadstropju je občinstvu na razpolago blifol.

Kdo ve,

kje se nahaja fotograf IVANČIČ iz Čezsoče p. Bovec? Prijazna obvestila na naslov: ANTON JERKIČ, fotograf v Gorici. 2381 (3)

Nadporočnik Anton Schlosser

pešpolka št. 47, pridelen domobranskemu pesp. št. 27. Ljubljana, je padel dne 30. avg. 1914. pri kraju Przemyslany. V svrhu, da se isti more proglasiti mrtvim, se prosijo priče, ki vedo za njegovo smrt, da nujno pošljejo v priporočenem pis- mu svoj naslov na 2383

stotnika PAVLA SCHLOSSER, Ruckerberg pri Gradcu, Blumengasse 11.

KDO VE?

Henrik Mahatsek, praporščak v r. I. R. 97. 2/IV. Marševkom. je prišel novembra 1. 1914 v Karpatih v ujetništvo in ni od takrat od njega nobenega glasu več; ravnotako je z njegovim slu- gom Stefanom Skrt, rojen v Kalu na Primorskem l. 1885. Inf. Reg. 97. 10. komp. Kdor bi o teh dveh kaj vedel, se prosijo, da to sporoči na naslov: M. Voltmann, Ljubljana, Prešernova ul. 50. 2320

Išče se dober

hlapec,

ki se razume na polje. — Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava lista pod štev. 2293 ako se priloži znamka za odgovor.

V najem iščem

malo hišo z vrtom in njivo, ali gostilno z majhnim posestvom,

v novomeški okolici. — Ponudbo z navedbo cene na naslov: Franciška Čufer, Trebnje štev. 7. 2307

Bolgarska slovnica in čitanka

s slovensko-bolg. razgovori. Sestavil prof. Anton Bezenšek v Solli. (Priloženih 5 tablic s cirilsko pisavo).

Cena K 1.40.

Na prodaj v

Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Naročila sprejema pisatelj v Solli in razne slo- venske knjižarne. 2309

Sprejemem takoj

1 mesarskega pomočnika 1 točaja

1 hlapca za hišna dela

Natančne ponudbe je nasloviti naravnost na: Mat. Dolničar, kolodvorski restavrat v št. Petru na Krasu. 2280

Hišina

starejša, katera je sposobna za vzgojo otrok in ki bi obenem tudi oskrbovala bolno gospo, se sprejme takoj v Šelen- burgovi ulici št. 6, II. nadstr. desno.

Kontoristinjo

sprejme Oton Homan v Radovljici. Po- nudbi je priložiti prepise izprijeval navesti zahteve in čas vstopa. 2319

Več delavk

za skladišča kakor tudi

trg. pomočnikov

sprejme tvrdka

Fr. Stupica, Ljubljana, Marije Terezije cesta.

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah

Peter Angelo, Ljubljana.

Le pisane ponudbe se žele, tudi od trgovcev

Zastave

izgotovljene kakor tudi blago po najnižjih cenah pri tvrdki

BENEDIKT & Co. LJUBLJANA

Išče se izurjena prodajalka

za večjo trafiko, ki je že v tej stroki že dalj časa službovala, z dobrimi spričevali, s kavcijo 500 kron in mora biti zmožna slovenskega in nemškega je- zika. Ponudbe, če mogoče s fotografijo, naj se po- šljejo na upravo tega lista pod šifro P. P. št. 2297.

Učenka

se sprejme takoj v trgovino M. Brus, Spodnja Idrija.

Sprejme se

trgovski sluga

v stalno službo. — Polzve se se v trgovini barv A. ZANKL sinovi, Ljubljana, Maršijev trg 1.

PRODAMO:

2 para vprežnih volov, 2 breji kravi, 7 brejih koz, 6 belgijskih zajcev mla- dičev.

Naročila se pošiljajo

Vaovčevalnici za živino v Ljubljani Dunajska cesta 29.

Želi se oddati 8 mesecev star

deček na oskrbo

proti dobri plači kakor boljši rodbini. Po- nudbe na upravo Slovenca pod »Otrok.«

V Vižmarjih bšt. 14, 22, 25, je na- prodaj veliko število najlepših zimskih

jabolk.

Sprejme se takoj

stolar

pri A. Kanc, Gameljne pri Ljubljani.

Proda se močan konj

za vprego. IVAN OGRIN, stavbnl pod- jetnik, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje.

ANTON BOE

barvarija in kemična pralnica

Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na Glincah št. 46. Nizke cene! Točna in solidna postrežba!

Obstoj tvrdke že čez 50 let.

Resna ženitbena ponudba!

Gospodična lepega krščanskega vedenja, srednje sta- rosti, s precejšnjo svojo prihranki, izobražena, va- jena vsega gospodinjstva ter že več let v službi pri boljši družini v mestu, se želi v svrhu možitve se- znaniti s 40 do 50 letnim ali tudi starejšim moškim dobrega srca, z nekaj golovine oziroma stalnim za- služkom pri kakem podjetju. Le resne prijave se prosijo na upravo »Slovenca«, če mogoče s sliko, ki se vrne nepoškodovana, pod štev. 2290 do 28. no- vembra. Tajnost zadržana. 2290

Proda se lepa

medvedova koža,

ki je tudi pripravljena za nagačenje. — Kdor jo želi kupiti, naj se oglasi pri Jožefu Ferkulj, lovcu in posestniku v Strugah, p. Videm—Dobrepolje.

Resljeva cesta.

Sejem za posodo.

Resljeva cesta.

Svojim cenjenim odjemalcem naznanjam, da bom prodajal na trgu za posodo

8.—20. novembra

porcelansko in emajlirano kuhinjsko posodo iz Karlovih varov in drugo luksurizno blago po najnižjih cenah.

Obenem si usojam opozoriti, da se vrši prihodnji sejem šele v maju, in prosim p. n. odjemalce, da si svoje potrebščine oskrbe že sedaj.

2395

Za obilen obisk se priporoča

Kuss.

Zahvala.

2308

Globoko ginjeni po tolikih dokazih vsestranskega iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom nepričakovane smrti našega srčno-dobrega nepozabnega, edinega sina

Maksa Košarja

c. kr. prostostelec

in ne v stanu, se vsakemu posebej zahvaliti, prosimo tem potom sprejeti našo najsrčnejšo zahvalo.

Globoko žalnoča rodbina Košar.

2318

Ravnateljstvo trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani javlja tožno vest, da je njegov zaslužni član velerodni gospod

Vaso Petričič

vitez Fran Josipovega reda, častni meščan stolnega mesta Ljubljane i. t. d.

danes popoldne mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v nedeljo 7. novembra ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Resljeva cesta št. 15 na pokopališče k sv. Kristofu.

Predragega pokojnika priporočamo v blag in hvaležen spomin.

V Ljubljani dne 5. novembra 1915.

Mestna hranilnica ljubljanska naznanja pretužno vest, da je njen zaslužni bivši predsednik, gospod

Vaso Petričič

vitez Fran Josipovega reda itd. itd.

dne 5. novembra preminul.

V Ljubljani, dne 6. novembra 1915.

Ravnateljstvo.

Helena Suyer, roj. **Petričič**, naznanja potrta žalosti v svojem ter v imenu svojega soproga, svojih otrok in drugih sorodnikov, da je Vsemogočni njenega predragega dobrega očeta, oziroma tasta, starega očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Vaso Petričiča

viteza **Fran-Josipovega reda**, častnega meščana stolnega mesta ljubljanskega itd.

po dolgi mučni bolezni, previdenega s svetotajstvi za umirajoče, danes ob $\frac{1}{4}$ 3. uro popoldne poklical k Sebi v večnost.

Pogreb predragega rajnika se bode vršil v nedeljo dne 7. novembra t. l. ob pol peti uri popoldne po svečanem blagoslovljenju v hiši žalosti na Resljevi cesti števil. 15 na pokopališču pri Sv. Krištofu.

Svete maše za dušo pokojnika se bodo darovale v več cerkvah.

Bodi mu lahka zemlja njegove druge domovine!

V Ljubljani, dne 5. novembra 1915.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Mestna občina ljubljanska naznanja prežalostno vest, da je njen bivši dolgoletni občinski svetovalec, zaslužni podžupan ter častni meščan, preblagorodni gospod

Vaso Petričič

veletržec in posestnik, vitez **Franc Jožefovega reda** itd.

sinoči k večnemu počitku zatisnil svoje oči po življenju, polnem plodonosnega dela. Večen mu časten in hvaležen spomin!

Pogreb bode jutri, v nedeljo dne 7. novembra 1915 ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Resljeva cesta št. 15, na pokopališče k Sv. Krištofu.

V Ljubljani, dne 6. novembra 1915.

2317

Humor kranjskega Janeza tudi na bojišču ne zapusti!

Praporščak Janko Poljak, dijak I. državne gimnazije v Ljubljani, je poslal v pismu na svojega bivšega učitelja med drugim tudi zanimivo karakteristiko kranjskega Janeza, ki naj se tudi ohrani v analih našega domačega pešpolka. Pismo se glasi:

Spoštovani gospod profesor!

Najprej Vas prosim oprostjenja svoji malomarnosti. Ampak tukaj je pisanje včasih zelo »kunska« stvar. Včasih ni popirja, včasih ni svinčnika; na marših, pri spanju, vedno človek kaj izgubi. Zadnje vojnopoštne dopisnice mi je razcefrala moskalska krogla, ki mi je priletela v bitki ob Seretu v nahrbtnik. Pa kaj če to! Muha kroglica mi je na poti v nahrtnik odtrgala še malo uhlja; ko jo primah v nahrtnik, mi razbije še mojo skledico. O Bog se usmili, kaj bo pa sedaj; menaže nimam kam dejati! Ja, kaj bi zganjeval — skleda ima luknjo! Kar čež kritje z njo! In marsikaj mi je še vzelo. Pa naj bo, naj bo! Čudno, kako človek tukaj-le vso nesrečo in vse hudo hitro pozabi. »A, kaj! Se bo že drugo dobilo!« In Janez gre, ko je prilika, ujame Rusa in mu vzame, česar mu manjka, največkrat kotliček, ki je prav imeniten. Njegova prva in največja prednost je večji — volumen. To Janez obraja. No, pa tudi zasluži! Čudno je, kako se naši ljudje bijejo. Pride v bitko. Od kraja poka bolj po malem, sčasoma se začne pravi pekel. Prva granata! Uššš-buff! Janez jo pogleda malo po strani. »Aha, predolga je!« Sedaj prihruje granata v drugič. »Aha, je že bližje! Tak tako si začel, Moskalček! Še eno, da bom vedel, ali gre za res ali za šalo!« Jo že maha, ampak ta je šrapnela. Janez brž skrije glavo. »No, s tem se pa le igraj, kolikor hočeš!« In mož mirno nažge čedro in strelja dalje. Posebno moške 35ih, 40ih let so flegmatični. Cel čas se pogovarjajo med seboj. »Ja, kaj za hudiča silijo na naše, ko imajo svojega preveč! Doma naj bo, poštalenc, pa Boga naj zahvali, da ga naš na miru pustil!« Med tem pa mirno meri in strelja. Neverjetno, a resnično: človek se po prvem ognjenem krstu kar predrugači. Ne misli, kaj je bilo, kaj bo; živi trenutku. Postane mu vse eno. Kar bo, pa bo!

Naš pešpolk ima glas, da še ni prepuštil Moskalu niti pedi zemlje, če ni bil primoran po drugih okoliščinah. Ljudje ne gredo nazaj! Kadar pa morajo iti, nekateri jokajo od jeze. Za smeh pa tudi poskrbe, naj bo položaj še tako kritičen. Ko smo nekoč morali zapustiti naše pozicije in se umakniti par kilometrov nazaj, sem dirjal na vse kriplje, da ubežim Rusom, ki so rinali za mano. Pritečem do neke hiše. Na pločevinasto streho so padale krogle kot toča, šrapnele so razsajale okoli hate (hiše) in granate so tulile nad njo. Naenkrat pogleda skozi napol zaprta vrata naš človek. »Ja, za Boga, Janez, beži, Moskal!« — »Ja, moram kofe preh skuhati,« in izginje nazaj v hišo. Rusi so se upehali in nas niso mogli več tako hitro preganjati. Jaz stopim malo v hišo. Za počit! V štedilniku, bolje na ognjišču, ogenj, Janez pa piha in piha, da palec debele trske lete okoli njega in v kotliček. Naenkrat zarjavejo Rusi zopet svoj: »Ura! Ura!« Jaz jo ulijem vum, Janez se pa še nekaj ukvarja s »kofetom«. Oziram se nazaj, kako bo z njim. (Mene ni bilo videti, ker sem tekel po grmovju.) Aha! Sedajle stopi Moskal na prag hiše. Janez pa v tistem trenutku vum. podere Moskala, kotliček se mu polije po Rusu. In sedaj ta situacija! Rus na tleh rjove, ker se je opeknel, Janez mu pristisne še eno s škornjicami tja v zadnjico. »Na, da bo vedel, kdaj si Kranjcu razlil kofe, mrcina ruska!« Drugi Rusi, kaki trije, pa roke v zrak: »Mi vaši, vaši, pane, zlaty pane!« Janez pa v dir, ko vidi, da jo maha Rusa ko listja in trave...

Taki so. Poje rad, včasih ga malo pokusne, tudi pove kako bolj obaltno, ampak mož na svojem mestu je vsak.

Kako pa kaj z mano? Ja, g. profesor, drugače imenitno, ampak latinsčine in grščine mi je že precej izpuhtelo tja gori nekam med gališke zrakove. Latinski verz mi je še ostal tuintam kateri v glavi, ampak grščino, grščino, to je vzel vrag. Grški črk komaj spravim še deset skupaj, je jih pa »precej ena rajda,« kakor se spominjam. Homerja tudi ne obrajam tako tukaj, odkar vemo, da je bil trojanski in grški »Militar« daleč za luno za dandanašnjim. Seveda tudi Ovid (menda Vergil? Op. priobč.) nima več kredita pri nas.

Pa pustimo to! Naj Vam le naznam, kako je s fanti, ki so študirali na prvi in ki so prišli v vojsko. Ujeti: Vidic Milan, Vidmar Jožef, Zupančič Jožef. Pogrešan: Zgur Leopold. Zadnji je najbrže tudi v ruskem ujetništvu. Vidica je »popokal« Moskal par korakov za mano, jaz sem jim pa pokazal figo: »Aha, misliš — ampak Poljaka ne boš!« In še bolj sem jo ubral...

Asquithov govor.

London, 3. novembra. (Kor. ur.) Reuterjev urad razširja podrobno poročilo o govoru premierne ministra. Ko je izrazil obžalovanje in simpatije cele zbornice za kralja, čegar poškodba k sreči ni težka, je rekel: Bojim se, da bom moral razočarati veliko pričakovanj, ne v najmanjši meri pričakovanja onih, ki, kakor se zdi, menijo, da je moja dolžnost, da nastopim danes tukaj ali kot zločinec na zatožni klopi, ki brani dvomljivo stvar kakor pač more, ali pa kot v bela oblačila zaviti spornik s svečami v obeh rokah, ki dela pokoro in prosi odpuščanja. Nimam namena, zavzeti katero teh dveh držanj. (Glasno pritrdjevanje.) Res je, da je danes obzorje deloma pooblašeno. Ta vojna je bila kakor vse vojne bogata na presenečenjih in razočaranjih za vse udeležence. Od te dežele zahteva v tem trenutku, kakor se zdi, predvsem tri stvari: pravo umevanje, brezmejno potrpežljivost in neizčrpne zaloge poguma za dejanje in vstranjanje. (Pritrdjevanje.) Mislim, da naše ljudstvo kot celota ne kaže pomanjkanja ali pojemanja teh lastnosti. (Pritrdjevanje.) Vse, kar zahteva, je to, da se mu — v kolikor to dovoljujejo diplomatični in vojaški oziri — pove, kako naša stvar stoji in se mu zagotovi, da igramo v nepretrgani brambi te stvari kot vlada in ljudstvo dostojno ulogo. Ko smo začeli vojno, smo poslali v inozemstvo šest pehotnih in tri kavalerijske divizije. Pri operacijah, ki jih je bil opisal French, poveljuje skoraj milijonu mož. (Glasno odobravanje.) K temu pridejo čete ob Dardanah, v Egiptu in na drugih bojiščih in rezerve v garnizijah za brambo združene kraljevine in daljnih delov države. V zadnjih 15 mesecih smo nabrali za armado toliko število mož, kakor še nikdar, pri čemer mornarica ni všteta. Govornik je nato našteval brambne moči, ki so jih dale kolonije, ter nadaljeval: Od začetka vojne je prepeljal samo mornarični transportni oddelek za armado 2 in pol milijona častnikov in moštva, 320 tisoč bolnikov, ranjencev in bolniških strelčev, 2 in pol milijona ton živil in municije in 8000 konj, mul in kamel. Operacije so zahtevale tisoče potovanj po morjih, ki so bila izpočetka izpostavljena podjetjem nemških križark in so še sedaj v gotovi meri ogrožena po podmorskih čolnih. Znamenito je, da so bile izgube na življenjih v teh gigantičnih operacijah preko morja znatno manjše nego desetinka odstotka. (Odobravanje.) Ne verjamem, da bi mogel v svetovni zgodovini kak narod ali kaka doba pokazati podoben rekord. V teh številkah pa niso zapodeni milijoni ton potrebščin, posebno premoga in olja, ki so se zvozili za mornarice zaveznikov. Tu se spominjamo mož našega velikega brodovja, ki žive v meglenih daljah, neopazeni, ne da bi se govorilo o njih, ki pa vendar s svojo sposobnostjo in čuječnostjo, ki je ni mogoče opisati in dovolj ceniti, služijo celi državi; kajti ne le, da nas popolnoma zavarjajo pred vsako invazijo, marveč so tudi vsa odprta morja od enega konca sveta do drugega očistili nemških križark in tudi celega nemškega trgovskega brodovja. Številke, kakor so te, govore zgovornejšo, nego celi stolpci retorike.

Prešedši nato na razna bojišča je Asquith poudaril, da Nemci na zapadnem bojišču od konca aprila sem niso pridobili niti pedi zemlje. Glede vzhodnega bojišča je zatrjeval, da ima Anglija največje zupanje v sposobnost Rusije, da bo v nepredolgem času potisnila nazaj invazijsko poplavo in postopanje obrnila. V Mezopotamiji so Turki poginili čez Evfrat in Tigris. Angleške čete so le še malo oddaljene od Bagdada. Glede Dardanel je rekel Asquith: Mornarični napad je bil zelo skrbno pripravljen ter sta mu v polni meri pritrdila francosko mornariško ministrstvo in veliki knez Nikolaj. Asquith sprejema nase poln delež odgovornosti za podjetje. Nato je povzdigoval delo britanskih podmorskih čolnov, ki so do 26. oktobra potopili ali poškodovali v Marmarskem morju 2 bojni ladji, 5 topničark, 1 torpedovko, 8 transportnih ladij in 197 različnih ladij z živili. Prihod nemških podmorskih čolnov je nevarnost neizmerno povečal, toda končno se je poslalo v Sredozemsko morje število posebno konstruiranih ladij, ki so izvršile sijajno delo. Brez operacij ob Dardanah bi bili prišli Rusi na Kavkazu najbrže v resno nevarnost. Tudi bi bili mogli Turki organizirati velik napad na Egipt. Glede Balkana je rekel Asquith: Glede ciljev, za katerimi bi bilo stremiti in glede sredstev je vladala med francoskim in britanskim generalnim štabom absolutna edinstvo. Srbija more biti zagotovljena, da smatramo njeno neodvisnost kot enega najbistvenjših ciljev te vojne. (Odobravanje.) Prišedši k finančni nalogi Anglije je rekel Asquith, da je finančni položaj resen, vsled česar mora biti vsak posameznik skrajno štedljiv. Kar se tiče nabiranja novincev, meni, da bo načrt lorda Derbyja v vsakem oziru zadovoljivo učinkoval. Niti najmanjšega strahu nima, da bi

mogla nastopiti potreba, da bi se šlo še čez ta veliki napon narodne moči. Ne bo se pa pred ničemer ustavil in je odločen, dobiti to vojno. (Živahno odobravanje.) Asquith je sklenil: Nihče ni imel večjega deleža na odgovornosti za politiko dežele v onem največjem trenutku, ko je izbruhnila vojna. Lahko bi bili ostali ob strani v tej najpretrajnejši tragediji človeštva, toda je-li kdo celo med tistimi, ki trpe neizmerno gorje, ki bi želel ali samo mislil na to, da bi bila mogla Velika Britanija drugače ravnati? Mislim, da ne. Jaz bi velike odločitve ne preklcal in ne storil nestorjene. Jaz sem ravnotako poln zupanja kakor pred 15 meseci, da bomo pravično stvar dovedli do zmagovitega konca. (Odobravanje.) Naloženega mi bremena nočem zvaliti s sebe, dokler ne vem, da ga ne morem več nositi, da so mu drugi bolj kos. (Odobravanje.) Vztrajati hočemo do konca. (Glasno odobravanje.)

Podpisovanje vojnega posojila.

Pri c. kr. priv. splošni prometni banki, podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer, so med drugimi podpisale III. avstrijsko vojno posojilo tudi te-le stranke: g. dr. John Stariha, škof v pokoju, Ljubljana, skupaj 16.000 K, g. Franc Kaiser, Ljubljana, 4000 K, gđ. Greta Kenda, Ljubljana, 1000 K, g. Gustav Tönnies, tovarnar, Ljubljana, 25.000 K, ga. Hilda Tönnies, tovarnarjeva soproga, Ljubljana, 25.000 K, gđ. Ed. Zelenka, Ljubljana, 10.000 K, gđ. Ivan Kramaršič, c. kr. major, Ljubljana, 1000 K, g. Josip Schneider, Ljubljana, 20.000 K, g. Alfred Rudesch, c. kr. notar, Radovljica, 21.600 K, Društvo zdravnikov na Kranjskem 20.000 K, g. Nikolaj vitez pl. Gutmannsthal, na I. vojno posojilo 50.000 K, na II. 50.000 K, na III. 100.000 K, skupaj 200.000 K, g. Franc Kočever, c. kr. višjesodni svetnik, z brati 12.000 K, ga. Josipina Jerivec, soproga finančnega svetnika, 10.000 K, gosp. Feliks Urbanc, Ljubljana, 20.000 K, g. Adolf vit. Metnitz, c. in kr. major, Ljubljana, 20.000 K, ga. Milica Predovič, Ljubljana, 12.000 K.

Pri Jadranski banki, podružnici Ljubljana, so podpisali nadalje tretje vojno posojilo med drugimi še: T. Mencinger, Ljubljana, nadaljnjih 5000 K, skupaj 10.000 K, J. Jalen, Rateče, nadaljnjih 10.000 K, skupaj 20.000 K, dr. Anton Breclj, Gorica, 5000 K, Franc Zorman, Ljubljana, 1000 K, Franc Sajovic, Medvode, 700 K, Franc Jerele, orož. stražmojster, Kamnik, 1500 K, Valentin Debelak, Škofja Loka, 1000 K, Adolf Stimmeler, vojna pošta 10, 2800 K, Franc Strupi, Strahinj, 1000 K, Mihaerl Udir, Strahinj, 500 K, Neža Škofic, Naklo, 500 K, Franc Voglar, Naklo, 4000 K, Marija Paulin, Naklo, 500 K, Ema Gregorič, št. Jernej, 500 K, Posojilnica v Logatcu 7000 K, Narodna tiskarna v Ljubljani 2000 K, dr. Josip Furlan v Ljubljani 10.000 K, Makso Zalokar v Ljubljani 1000 K, Ivan Novak, Ljubljana, 2000 K, Josip Kunstel, Vrhnika, 30.000 K, M. Rant, Kranj, 600 K, Rudolf Kokalj, Kranj, 5000 K, Kreditno društvo v Kranju 5000 K, Peter Kozina & Ko. v Ljubljani 65.000 K, drugje 100.000 K, na vsa tri vojna posojila skupaj 200.000 K, Peter Kozina v Ljubljani 10.000 K, Alojz Pavlin, Srednja vas, 500 K, Jos. Klemenčič, Kamnik, 4500 K.

Pri Ljubljanski kreditni banki: Josip dalje subskribiral III. petinpolodstotno vojno posojilo sledeče stranke: Josip Bergmann, Ljubljana, 100.000 K, Adolf Hauptmann, zasebnik, Ljubljana, 50.000 K, Mestna posojilnica v Kranju 20.000 K, Posojilnica v Ribnici 20.000 K, P. Majdič, Jarše-Mengeš, veleindustrijalec, 20.000 K, Mestna hranilnica v Kamniku 16.800 K, Posojilnica za Ilirsko-Bistriški okraj v Trnovem 13.000 K, Posojilnica v Cerknici 10.000 K, inž. Oskar Gross, svetnik c. kr. drž. železnice, Ljubljana, 10.000 K, Franc Szantner, Ljubljana, 10.000 K, Ljubljanska delniška plinarica, Ljubljana, 9000 K, J. Oblak, Vrhnika, 8000 K, Lad. Pečanka, nadravatelj Ljubljanske kreditne banke, Ljubljana, 5.500 K, Ivan Pangerc, Selo pri Bledu, 5000 K, Jos. Verbič, posestnik, Ljubljana, 5000 K, Pekovsko društvo v Ljubljani 5000 K, A. & E. Skaberne, Ljubljana, 5000 K, Jošt Tominec, c. kr. orožniški stražmojster, št. Rupert, 4500 K, Mestna hranilnica v Idriji 4000 K, Anton Hribar, šmartno ob Savi, 3500 K, Slov. trgovsko društvo »Merkur«, Ljubljana, 3000 K, dr. Rud. Weibl, okrožni zdravnik, Metlika, 2500 K, Ivan Vončina, magistratni ravnatelj, Ljubljana, 2000 K, Josip Medic, parna žaga, št. Peter, 2000 K, Marija Potokar, Moste, 2000 K, Kristina Jalen, Rateče-Belapeč, 2000 K, Ana Burja, Podlog, 1800 K, Franc Kovač, Postojna, 1500 K, Ivan Kovač, Postojna, 1500 K, Kmečka posojilnica in hranilnica v št. Rupertu 1500 K, Franc Lukič, trgovec v Ljubljani, 1500 K, Ivan Cuzak, Ljubljana 1000 K, Franc Molé, pekovski mojster, Ljubljana, 1000 K, Jožef Koširnik, Spodnja Šiška, 1000 K, Jernej Škarja, Vesela gora, 1000 K, Franc Bergmann, Ljubljana, 1000 K, Anton Bergmann, Ljubljana, 1000 K, Alojzija Bergmann, Ljubljana, 1000 K, Josif

Bergmann v Ljubljani 1000 kron, Oton Bergmann, Ljubljana, 1000 K, Ludvik Ditrch, Postojna, 1000 K, Marko Škofič, vojni kurat, 1000 K, Jelica Poljanec, Ljubljana, 1000 K, Rud. in Marija Tenente, Ljubljana, 1000 K, Ignacij Zargi, trgovec, Ljubljana, 1000 K, Pavel Magdič, trgovec, Ljubljana, 1000 K, Leopold Vidmar, Gričlov hrib, 500 K, Fran Ipavic, Ljubljana, 400 K, Pekovska zadruga, Ljubljana, 300 K, Županstvo občine Čekovnik pri Idriji 300 K, M. Brezovar, tajnik kmečke posojilnice v št. Rupertu, 300 K, Alfonz Kafelc, c. kr. nadrevident drž. železnice, Trst, 200 K, Jože Jerovšek, Tutenik, 200 K, Amalija Černe, Mirna, 200 K, Josip Trajnik, c. kr. učitelj, Ljubljana, 100 K.

Pri podružnici c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani so med drugimi podpisali III. avstrijskega vojnega posojila: Johann Lininger, Ljubljana, 50.000 K (na vsa tri vojna posojila 80.000 K), Josef Schrey, Ljubljana, bivši dolgoletni restaurater na juž. kol. v Ljubljani 50.000 K (s subskripcijo na I. vojno posojilo na drugem mestu 75.000 K), Johann Kresse, okrajni glavar, Ljubljana, 30.000 K, Josip Schneider, Ljubljana, 20.000 K (na vsa tri vojna posojila 70.000 K), tvrdka Predovič, Ljubljana, 10.000 K, Franc Kavčič, Ljubljana, Privoz št. 4, 10.000 K, Ivan Dolár, c. kr. orožniški štabni stražmojster, Ljubljana, 6000 K, Bernard Adamič, Ribnica, 5000 K, Aleksander Pucsko, gimnazijski ravnatelj, Ljubljana, 5000 K, M. Ranthi, Ljubljana, 5000 K (na vsa tri vojna posojila 10.000 K), Ivan Fajdiga, Ljubljana, 5000 K, Alojzij Vehovec v Žužemberku, 5000 K, gđ. Elfrida Kresse, Ljubljana, 4000 K, G. Hočvar, oficial deželne vlade, Ljubljana, 2000 K, Anton Černe, graver, Ljubljana, 1000 K, Moric Dostal, čast. namestnik v poljskem topn. polku št. 7, bat. 5, sočasno na bojnem polju, 1000 K (na prvo vojno posojilo 3000 K, skupno 4000 K), ravnatelj Anton Črnivec, Ljubljana, 1000 K, gospa Julija Črnivec, 1000 K, Štefan Košar, Selo, nadaljnjih 1000 K (skupno na tri vojna posojila 5000 K), Janko Hrast, Ljubljana, 100 K, Oskar Herrisch, Ljubljana, 100 K.

Pri Splošnem kreditnem društvu so podpisali vojnega posojila: Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani v svojem in v imenu svojih nastavljenecv 10.000 K, Konzumno društvo za Ljubljano in okolico 1000 K in splošno kreditno društvo samo 5000 K.

Zobna krema
KALODONT
70 vinarjev.

Pozor! Vse blago Pozor!
kakor tudi čevlje, dokler kaj v zalogi, brez zvišanja po stari ceni.
Tudi zalogo **nagrobnišnih vencev** s trakovi in napisi.
Prosim, prepričajte se! 1574
Uljudno se priporoča trdka
K. WIDMAYER, pri »Soluncu«, za vodo.

Nisva plačnika za dolgove, ki bi jih kjerkoli delala najina umobolna hči

Ana Dolžan.

V Zabreznici, 1. nov. 1915.

Klemen in Terezija Dolžan
Zabreznica št. 13.

Zdrobljeno milo

nadomestek za drago milo, napravi perilo svetlo belo, prihrani delo in premog, 5 kg poštni zavoji K 350 pošilja po povzetju Karol Illek, kem. tovarna Sternberg, Morava. 2287

VRT

v Ljubljani se odda v najem s 1. februarjem 1916. Več se izve pri posestniku, Kolodvorska ul. št. 11.

Zahtevajte

zastonj in poštino prosto moj glavni cenik s 4000 slikami ur, zlatnine in srebrnine, glasbil, predmetov iz usnja in jekla, potrebnih za gospodinjstvo in toaletto, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, c. in hr. dver-Brux št. 1224 (Češko)

Nikelnaste Roskopf-ure K 3-90, 4-20, 5- Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke K 2-90. Budilke z dvojnim zvonom K 4- Pošilja se po povzetju. — Nikak riziko! Zamenja je dovoljena ali denar nazaj!

Neznosne nadloge uši — rešijo
vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

katere imajo 10 prednosti:

1. Niso nosilcu škodljive.
2. Učinkujejo zanesljivo.
3. So brez duha.
4. So snažne.
5. So priročne.
6. So na leta trpežne.
7. Ne skvari jih mokrota.
8. So poceni.
9. Zadržujejo nove nalezbe.
10. Pošiljajo se v pislih.

Sedanja veča dolži edino uši kot prenašalce pegastelega legarja. Kdor se ubrani uši, je varen pred to kugo. — Vrečice prodaja:

Cvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hočevan, lekarna, Vrhnika; J. Koschler („Pri orlu“), Kamnik.

vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.

Ceniki franco. 553 Ceniki franco.

Odklikovan na razstavi v Radoljci leta 1904 s častno
diplomo in svetiljo I. vrste.

BRINJEVEC

najfinije vrste,
posebno priporočljivo
proti kužnim boleznim, se
dobi pri Gabrijelu
Eržen, Zapuže pri
Lescah, Kranjsko.

Za pristnost se jamči. Cene zmerne. 5167

Kupim

v vsaki množini repo, korenje peso
in krompir po dnevni ceni za
krmljenje prašičev.

Jos. Bergmann v Ljubljani

Poljanska cesta 87. 2247

1 steklenica 20 vinarjev. Naročila po povzetju.

Prvo kranjsko podjetje za umetno
steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola
Ljubljana

Dunajska cesta šte. 13
pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim
predstojništvom kakor p. n.
občinstvu za solidno izvršitev
vsakovrstnega umetnega steklarstva
in slikanja na steklo,
za steklarstvo v figurah in
navadni ornametiki, stavbno
ter portalno steklarstvo —
Zaloga steklenega in porcelan-
skega blaga vsake vrste, sve-
tilk, zrcal, okvirov za podobe
itd. — Narisi in proračuni na
zahtevo zastoj. — Spričevala
mnogo dovršenih del na raz-
polago. 74

Najstarejša slovenska trdka to stroke.

Obstoji že nad 33 let

ANNA HOFBAUER

imajiteljica zaloge cerkvene obleke in orodja

Ljubljana, Wolfova ulica 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. ob-
činstvu, da izdeluje natančno po naročilu
in predpisih vsakovrstne bandere, baldah-
nine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike,
velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh
vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji.
Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno
ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo
tudi naročila na vezenje, praznavljanje
stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo, prosil, da
se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo trdka.

Kontoristinja

zmožna slovenskega, nemškega in laškega je-
zika v govoru in pisavi, z nekoliko prakse,
išče službe. Nastop lahko takoj. — Ponudbe
z navedbo plače nai se pošljejo na upravo
„Slovenca“ pod št. 2282.

Sprejme se

izurjena prodajalka

vešča slov. in nemškega jezika v večjo trgovino z
mešaním blagom, na deželi.

Cenjene ponudbe na upravnštvo „Slovenca“
pod „Spretna“ 2292.

Učenec

ne spod 14 let star, zdrav in krepak, kateri ima
veselje do trgovine, dobrih poštenih starišev, se
tako in pod ugodnimi pogoji sprejme.

Trgovska firma J. KUŠLAN, Kranj — Gorenjsko.

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino
kupi po najvišjih cenah

J. GROBELNIK,

Ljubljana, Mestni trg šte. 22.

Financijer se išče!

Dva strokovnjaka Slovenca v Zagrebu, dobro
vpeljana, z velikim številom poznanih odjemalcev,
iščeta financijerja, kateri razpolaga z gotovino od
80 do 100.000 kron za početno dobro idečo trgovino
v najlepši prometni ulici Zagreba. Trgovina bi no-
sila z jamčeno najmanj 30% čistega dobička. Pis-
mene ponudbe na administracijo tega lista pod
„Zajamčena bodočnost št. 2277“.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobre in ško gaseče si lahko
vsak sam priredi s malimi stroški. V sa-
logi so snovi za ananas, jabolčnik, gre-
nadin, malinovec, poprova meta, mu-
škatski, pomarančnik, dišča, perla,
višnjeva. Ta pijača se lahko polni za-
vilva hladna, poslmi pa vroča mesto ru-
ma in šganja. Skaziti se ne more. Snovi
s natančnim navodilom stanejo K 4.50
franko po povzetju. Na 5 takih porcij do-
dam eno povrhu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd.
neprecenljive vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in
ne upijani, valed česar ne sgrube nič na svoji delavnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 643, Morava.
1351

Volno

za snežne čepice,
nogavice,
žilogrelice i t. d.

priporoča
TONI JAGER,

Ljubljana, Zidovska ul. 5.

L. Mikusch

lovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg 15.

Modni salon A. Mildner nasl.

P. BARBORIČ Ljubljana —
Mestni trg šte. 7

priporoča svojo veliko zalogo

kinčanih klobukov, praznih oblik, peres,
cvetlic itd. Največja izbira žalnih klobukov.

Popravila točno in ceno. Dobro blago. Najnižje cene.

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica
za nakup in prodajo zemljišč in posestev

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan šte. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico.
Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. 249 Tajnost zjamčena.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne
izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse pre-
mično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako;
3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu;
5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge
kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor
tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od
katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356
kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron
17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod,
tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverje-
ništvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah na-
stavljeni poverjeriki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic. Vokal Marijin trg — So. Petra cesta. Delniški kapital in reserve 65.000.000 KROK.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevni
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kup-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shr-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. sept. 1915 K 93.215.892—

31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633.922—.

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg

Specijalna trgovina
pletenin, trikotaž in perila.

Priporoča svojo zalogo, kakor:

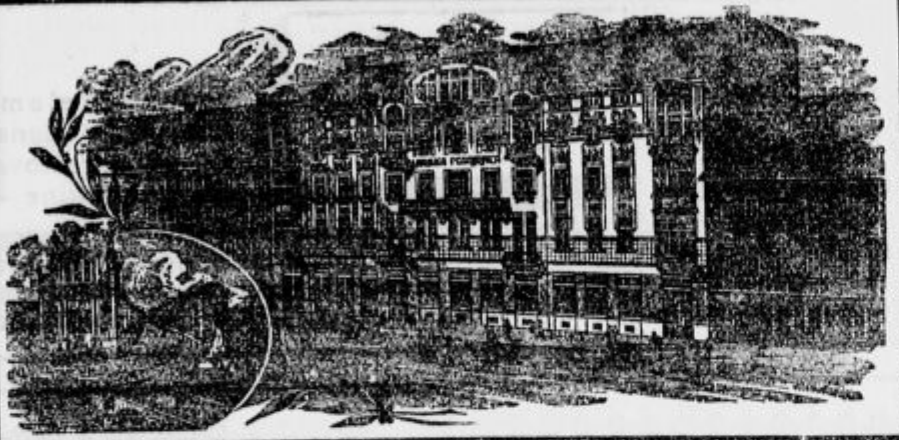
Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrejce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele.
Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvi

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadrugniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez
kakavega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4.75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem junija
1915 čez 23 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštahran.
položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot., rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

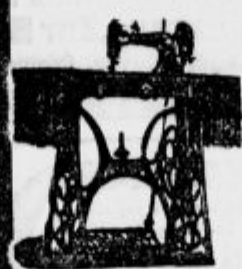
Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem
leta 1914. K 173.490.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022.76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232.66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**,
naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in
poštne prosto. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.
Marije Terezije cesta št. 12.

Edino najboljše Pfaff šivalne stroje — Puch kolesa

priporoča

Iskano jamstvo za voze-
nje najbolj pripravi.

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

IGN. VOK
specialna trgovina šiv. strojev in koles

Ljubljana, Sodna ul. 7.

Lahki elegantni modeli
vse vrste.

Cenik zastoj in franko. — **Zastopnike** sprejem.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna
oprema za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledatom

Zaloga otroških
vozičkov.

Cene
konkurenčne.

Blago solidno.

350 K

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svojega. Zunanji
vlagateljem so za poši-

5%

ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno polož-
nice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7¹/₂, 15 ali 22¹/₂ let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžirska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Clani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet
v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kano-
nik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat
v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani;
Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v
Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gim-
nazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Clani: Anton
Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač.
očeval v Ljubljani; Avgustin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Crkoslikarija

likarja, pohištvena in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

nasproti hotela Union telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Firnež iz pristne-
ga lanenega olja.

Oljnate barve, najboljše

vrste fačadne barve,

vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

sobne slikarje.

Lake angleške za kočije, lake
za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako
obrt. — Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine
za žgalno in briljantno
slikanje.

Delavnica za črkoslikarska,
likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

1132

HERBABNY-jev podfosfornato kisl

apneno - železni sirup

Ta je že 46 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen prsni sirup. Odstranjuje slez, pomiljuje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. Cena steklenici K 2-50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje

in glavna razpošiljatev: **Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabny-jev nasl.)** Kaiserstrasse Nr. 73-75.

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celoveu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikoveu in Volšperku.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Razpošilja se vsak dan.

HERBABNY-jeva

2264

aromatična esenca

že 48 let preizkušena, lajša bolečine in krepi mišice. Lajša in odpravlja bolešno stanje v členkih in mišicah kakor tudi nervozne bolečine. Nadalje je preizkušena kot oživljajoče in okrepljujoče sredstvo pri velikih naporih. Cena steklenici K 2-—, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

DUNA J. VII./1,

Kaiserstrasse Nr. 73-75.

Spiritol
je vojakom peč!

Sveti, kuha, greje!

Nosi se v žepu!
Neobhodno potrebno za bojišče!
Razpošiljajmo takoj našim prezebujočim vojakom!

Dobi se povsod!

Tovarna za „Spiritol“, Dunaj I., Gluckgasse 2.

Razprodajalci se iščejo!

1942 1

izbrano se je obneslo za vojake v vojski in

aploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihu, influenci,

prsti, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment.

capaci

compos.

Nadomestilo

Sidro-Pain-Expeller.

Steklenica kron.

— 50, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno

v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,

Praga, I., Elizabeta cesta 6.

Dnevno razpošiljanje.

Karel Linhart, urar

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 7.

Zaloga ush vrst žepnih ur, ur na nihalo s polnim bitjem, stenskih in kuhinj. ur, budilk. Nikljaste vojne ure, ure v zapestnicah z radijevim kazalnikom ali brez njega, zaloga srebrnih in nikljastih ur „OMEGA“ po najnižjih cenah. 2070

:: Popravila se izvršujejo najbolje. ::

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ-

BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE-

ZIJE CESTA ŠT. 11. NOVI SVET

NASPROTI KOLIZEJA ZAH-

TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK

BREZPLACNO

Hranilnica kmečkih občinDunajska cesta št. 38
v hiši Zadrugne Zveze**v Ljubljani**

Nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mlitnice

□□□□□□□□ — Ustanovljena leta 1911. — □□□□□□□□

Hranilnica kmečkih občin sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. — Vložne knjižice drugih denarn. za-

4 1/2 %

vodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine. —

Hraniln. kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo c. kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot zastopnika c. kr. dež. vlade v Ljubljani. Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Mihael Kastner.

Stroji za pripravljanje

reporeznice, sekalnice
parilnice za krompir, stiskalnice, mline za debelo moko, brzoparilnice
luščilnice za koruzo
stiskalnice za seno in slamo

izdeluje in razpošilja

PH. MAYFARTH & Co., Dunaj

II. TABORSTRASSE Nr. 71

Tovarna poljedelskih in obrtnih strojev.

Ilustrirani katalog
št. 726 gratis in franko.

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 17, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša)

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priprosto in najfinije, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristinega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

13

odni salon**Marija Götzl****Ljubljana, Židovska ulica 8**

skladišče nasproti (števil. 7)

priporoča cenjen. damam in gospicam svojo bogato izbero najokusneje nakitenih klobukov, vedno novih dunajskih modelov, praznih oblik prvovrstnih tovarn in najmodernejšega nakita. **Zalni klobuki vedno v zalogi.** **Popravila po želji.**

Priznana najnižje cene. :: Zunanja naročila z obratno pošto.